

2011 m. kovo 11 d., penktadienis

Nr. 10 (932) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

Gerbiamieji skaitytojai,

Atėjo laikas vėl Jus prašyti, kad paremtumėte mūsų savaitraštį, skirdami jo leidybai 2 proc. savo pajamų mokesčio. Tai galite padaryti užpildę Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512.

Adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, įm. kodas 300007987,
sąsk. Nr. LT247044060003988597, Bernardinų g. 10–8,
LT-01124 Vilnius

Formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuose, mūsų redakcijoje arba pasinaudoti VMI elektronine deklaravimo sistema.

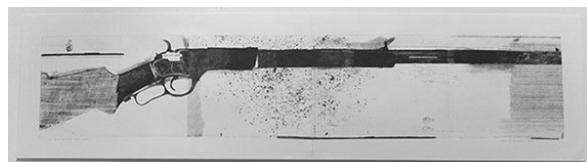
Be to, primename, kad iki kovo 22 d. galite pratęsti „7 meno dienų“ prenumeratą. Prenumeratos kaina mėnesiui – 8 Lt, iki metų pabaigos – 56 Lt. Prenumeratą priima visi pašto skyriai ir interneto tinklalapis www.post.lt

2

Al Jarreau vėl koncertavo Vilniuje

3

Valstybinio Vilniaus kvarteto sukaktis

Elena Grudzinskaitė. „Privatumas. Normos“. 2010 m.

6

Jaunųjų menininkų paroda „Sezonas“

8

12 „Kino pavasario“ filmų

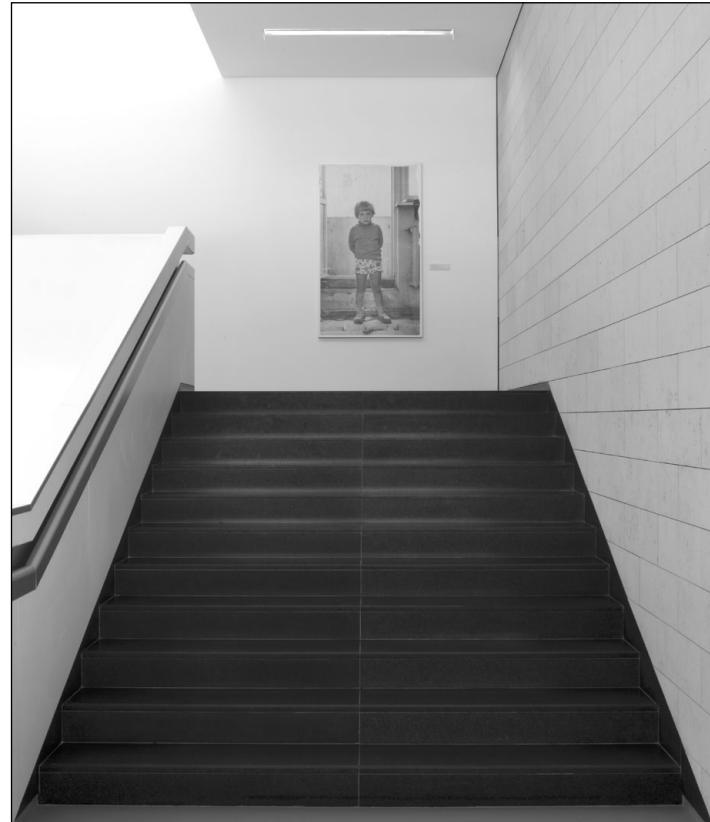
Plėšrumo anatomija

Paroda „ZOO fotografija. Kaunas. Paskutinis sovietmečio dešimtmetis“ Nacionalinėje dailės galerijoje

Agnė Narušytė

Pastebėjau, kad įstrijas takas, kuriuo reikia nusileisti nuo Nacionalinės dailės galerijos kalniuko, veda ne tik Neries ir miesto link. Juo einant, kai kas paaiškėja. Taip atsiptiko ir po parodos „Zoo fotografija. Kaunas. Paskutinis sovietmečio dešimtmetis“ – einu sau per įmirksią tuštumą beviltiškai maža ir lėta, prasilenku su grupėle tamsių figūrų ir tik po kelių žingsnių suprantu, kad kažkas ką tik buvo perplėšę susiliejusį miesto vaizdą: trys spalvos ant pracinančio vaikino kepurės – geltona, žalia ir raudona. Iš tikrųjų, tai toks iprastas reginys, kad jo beveik nebepastebiu, o jei pastebiu, tai kreivai šypteliu, pagalvojusi apie simboliją banalėjimą, nepažįstamas Afrikos valstybes, pingantį patriotizmą ir kt. Bet šikart toji kepurė priminė kažką, ko nebuvo spėjusi kaip reikiant išsiųmoninti – parodoje juk mačiau tas tris spalvas, net užsirašiau: „vandentiekio vamzdžis, nudažytas žalsvais ir gelsvais dryžiais, o jungtis – raudonai“. Ir užsirašiusi patraukiau toliau, nes dar reikėjo pamatyti daug fotografijų, kurios dvidešimt metų ramiai sau dulkojo ir pelijo niekam nereikalinguose archyvuose. Tik balzganame dienos snaudulyje blykstelėjusios spalvos, tiksliau – jų nepastebimus, sugrąžino į praeitį: taip, nors ir neryškiai ir ne ta tvarka, nudažyti vamzdžių, kaip tai padarė Visvaldas Dragūnas (a.a.), 9-ojo dešimtmečio pradžioje buvo valdžios nubrėžtų ribų pažeidimas, pasipriešinimo akto, beveik nusikaltimas, kurį reikėjo slėpti, o ne rodyti.

Šis trumpasis jungimas išryškino tai, kas parodoje pristatomai Kanno „Plėšriju“ sekocijai tikriausiai ir buvo svarbiausia – laisvės diskursą. Žinoma, diskursas – tai tik šiu laikų žodis, svetimkalbiu neutralumu pridengiantis „laisvės“ sąvokoje su skambantį patosą, kuris dabar yra

Ekspozicijos vaizdas

V. AUKŠTAICIÖ NUOTR.
Iš LDM NDG ARCHYVO

kiek numirėliskai salstelėjės. O juk anuomet šio žodžio jungimas su žodžiu „Lietuva“ keldavo tokį patairė malonumą kaip tų trijų spalvų derinimas: geltona, žalia, raudona. Tai įvykdavo taip retai, kad nieko pridengti nereikėdavo. Priesingai, norėdavosi, kad žodžių junginys degintų kuo ilgiau. Net keista, kaip sunku apie tai kalbėti per laiko atstumą – vis labiau blunka dirbtinokai pagražinto atminties filmo spalvos.

Taigi: Kaunas, 9-ojo dešimtmečio pradžia. Lietuvos fotografija klesi – jos meistrai pripažinti Maskvoje, rengiamos teminės ir personalinės parodos, leidžiami albumai, juose – šių dienų gyvenimas, bet tauresnis, dinamiškesnis, jausmingesnis, poetiškesnis. Pridėjus reikiama demonstraciją, Lenino paminklą,

NUKELTA | 7 PSL.

Keliaujantis po džiazo labirintus

Po devynerių metų Al Jarreau vėl koncertavo Vilniuje

Algirdas Klovė

Al Jarreau dažniausiai pristato-
mas kaip džiazo dainininkas, bet tai
nėra išsamus, aiškus jo meninės
veiklos apibūdinimas. Žinoma, im-
provizacija, kuri labiausiai būdinga
džiaziniams dainavimui, pirmuoju šio
nuostabaus atlikėjo sceninėje, o gal
ir ne tik, veikloje, tačiau muzikinė
medžiaga, pasirenkamos temos gali-
būti iš popmuzikos, roko, ritmen-
bliuzo pasaulio. Harmonija, ritmas,
instrumentuotė ir improvizacija su-
silieja į bendrą *fussion* muzikos re-
zultatą. Labai stipri, nuolat su Al
Jarreau grojančių muzikantų gru-
pė, puikiai atliekanti ir pritariamo-
jo vokalo funkciją, drauge su solisti-
tu sukuria tą genialų produktą, kurį
tikrai galima pavadinti muzika.

Šiemet kovo 12-ają Al Jarreau
sukanka 71 metai, tačiau scenoje jis
nuolat trykšta energija. Pastebėti-
nas nuostabai šiltas ir nerežiuotas
jo bendravimas su publika, išsimena-
jo šokis ir, žinoma, uždegantis juo-
kas. Prie viso to negali nepridėti
nuostabaus vyksmo scenoje, kuris
yra tiek organiškas ir natūralus, kad
nespecialiai sukuria puikų šou. Taip
ir ši kartą Vilniuje, kovo 2 dieną,
viskas buvo išnaudota natūraliam
vyksmui – dovanotas žaislinis meš-
kiukas virto scenos partneriu, o gar-
baus amžiaus ir ligos kick suvaržy-
tas judeSYS, pabrėžtas kaip šou
elementas, sukūrė naują personažą.

Štai dar vienas prie aplinkos pri-

Al Jarreau

D. JADEVIČIENĖS NUOTR.

taikytas improvizacinis momentas
(manau, kad to tikrai nebuvu Mask-
voje ar Peterburge) – koncerto Vil-
niuje metu vokalinėje improvizacijoje
skambėjo Lietuvos, Latvijos ir
Estijos valstybių pavadinimai. Tai dar
kartą įrodo, koks ižvalgus ir rūpes-
tingas menininkas yra Al Jarreau.

Spaudos konferencijoje paklausas,
kaip jis pats apibūdintų savo
muzikinį stilių, Al Jarreau teigė,
jog jis – daugiaveidis. Džiazas jam
labai svarbus dalykas, bet ne vien-
nintelis. Dažniausiai jo improviziza-

cinių momentai tarnauja įvairiau-
sios muzikos atlikimui (čia pat mu-
zikas pademonstravo kelis visiškai
skirtingus dainavimo pavyzdžius.)
Anot Al Jarreau, džiazas suteikia
laisvęs „atriša rankas“, padeda iš-
reikšti save muzika ir reikalauja,
kad būtum pakankamai techniškai
profesionalus.

Tikrai turbūt neįmanoma įvardy-
ti, kokiam stiliui atstovauja šis, vie-
nas labiausiai pasaulyje gerbiamų
vokalistų. Tai vienas iš nedaugelio
atlikėjų, pelnęs „Grammy“ apdova-

nojimus džiazo, popmuzikos ir rit-
menbliuzo kategorijose. Galime
prisiminti: 1977 m. jam įteiktas
„Grammy“ apdovanojimas už ge-
riausią džiazinio vokalo atlikimą
(albumas „Look to the Rainbow“);
1978 m. Al Jarreau apdovanotas ka-
tegorijoje „Geriusias džiazinio vok-
alo atlikimas“ (albumas „All Fly
Home“); 1981 m. geriusias pop-
muzikos vokalo atlikimas (albumas
„Breakin' Away“) ir geriusias džia-
zinio vokalo atlikimas, daina „Blue
Rondo A La Turk“ iš albumo „Bre-
akin' Away“; 1992 m. geriusias rit-
menbliuzo vokalo atlikimas (albu-
mas „Heaven and Earth“); 2007 m.
geriusias tradicinis ritmenbliuzo
vokalinis atlikimas, albumas „God
Bless the Child“. Taip pat ir geriausia
popmuzikos instrumentuotė,
aina „Mornin“ iš albumo „Givin
it up“.

Negalime pamiršti, kad Al Jarreau
karjera viršunę pasiekė jau 1977 m., kai „Warner Brothers Re-
cords“ išleido jo dvigubą albumą
pavadinimu „Look to the Rain-
bow“. Jau spaudos konferencijoje
dainininkas užsiminė, kad koncer-
te atliks itin senas ir jam mielas dainas iš savo pirmųjų albumų, o sce-
noje svajingai tarė: „Keliausime ilgą
keliai atgal, iki pat žvaigždžių“. Tos
dainos suskambėjo visiškai kitaip,
naujai ir šiuolaikiškai. Buvo atlik-
tos žymiausios, per visą ilgą koncer-
tinį kelią šimtus kartų dainuotos ir,
žinoma, įrašytos dainos: „We're in

this Love Together“, „Boogie
Down“, „Mornin“, „Roof Garden“,
„Look to the Rainbow“ ir daugelis
kitų. Iš kiekvieną tų dainų buvo pa-
žvelgta individualiai, įterptos voka-
linės ir instrumentinės solo impro-
vizacijos.

Jau minėjau, kad Al Jarreau ku-
ria labai apgalvotą, bet natūralų sce-
ninį vyksmą, ir manau, kad tam pa-
deda jaunystėje igytas psichologo
išsilavinimas. Spaudos konferencijoje
menininkas ilgai aiškino, kad
jis daug labiau gali padėti žmonėms
kaip dainininkas, nei kaip būtų ga-
lėjęs tai daryti būdamas psicholo-
gas: „Dažnai susijaudinu, kai ser-
ganties žmogus pasako, kad mano
atlickama daina padeda jam kovo-
ti su liga, išgyventi ir pagaliau šyp-
sotis.“

Turbūt psichologijos žinių pritaikymas pačiam sau padeda ir priimti kritiką. Paklaustas, ar yra tekė girdečių kritikos savo atžvilgiu, Al Jarreau atsakė: „Žinoma, yra tekė
girdėti, tik aš nelabai tos kritikos iešku. Reikėtų kreipti į ją dėmesį
tik priklausomai nuo to, kas tą kritiką išsako. Jei kritikuojantis žmo-
gus tau yra svarbus, tai ir kritika
svarbi.“

Spaudos konferencijoje, pačiems
i rankas nuotrauką, darytą Vilniuje
po koncerto 2002 metais, Al Jarreau
jų atidžiai apžiūrėjo ir nusi-
hypsojės tarė: „Mes buvom dar
beveik vaikai.“

Svetur

„Mistras“ grįžo iš Maskvos

Vilniaus mažojo teatro spektaklis „Mistras“ ką tik sugrįžo iš Mask-
vos, kur prestižiniame festivalyje
„Auksinė kaukė“ atidarė nekonkur-
sinę programą „Kaukė plius“. Vse-
volodo Mejerholdo centre, į kurį
vargiai sutilpo visi, norėjė išvysti
naujausią „lietuvišką“ Rimo Tumi-
no darbą, „Mistras“ buvo parody-
tas du vakarus, taip pat buvo su-
rengtas trupės susitikimas su
žiūrovais ir kritikais.

Anot festivalio organizatoriu, Rusijos teatro visuomenė idėmai
seka Rimo Tumino kūrybinę veiklą
ne tik J. Vachtangovo teatre, kuriam
režisierius vadovauja nuo 2007-ųjų,
bet ir jo įkurtame Vilniaus mažajame.
Vilniuje išvydę „Mistrą“, „Auk-

sinės kaukės“ ekspertai nedvejoda-
mi pakviestė spektaklį į festivalį, tra-
diciškai daug dėmesio skiriantį nau-
josios dramaturgijos pastatymams.
„Mistro“ autorius Marius Ivaškevi-
cius Rusijos publikai puikiai žino-
mas: Rimo Tumino „Madagaskaras“
sėkmingsai buvo parodytas Maskvo-
je ir Sankt Peterburge, be to, kitas
M. Ivaškevičiaus pjeses noriai stato
patys rusų režisieriai. Vienas tokius
pastatymų – Chabarovsko Jaunojo
žiūrovo teatro „Malblš“ – šiemet net
nominuotas „Auksinės kaukės“ ap-
dovanojimui kaip mažosios formos
spektaklis.

Kaip liudija po spektaklio su-
rengto susitikimo dalyvių klausimai,
nors „Mistro“ tema Maskvos pub-
likai pasirodė gana egzotiška, ji la-
bajai jautrai bandė gilintis į kūrinio
prasmes ir – kad ir kaip paradoksa-
lu – ižvelgė spektaklyje gerokai dau-

D. MATEVEJEVO NUOTR.

giu nei lietuvių teatrinių bendruo-
menė.

„Ir Mickevičius, ir Mistras, abu
užsikrētė velyluoju bonapartizmu,
abu persirengia tais pačiais istori-
niuose kostiumais. [...] Bet abu jie tar-
nauja Dievui, jau pralaimėjusiam
Vaterlo mūšį. Spektaklio kūrėjai
ironizuoją romantinę laikyseną, yra
kažkas komišku puolusios didybės
kopijose. Tačiau ne tik ironija – am-
žina romantizmo palydovė – nu-
spalvina Mickevičiaus ir Mistro san-
tykius. Čia yra vietos ir patiemis
rimčiausiams pamastymams apie
Lietuvą, Lenkiją ir Rusiją, naciona-
linę tapatybę, apie ryžtą kautis iš
paskutinių arba susitaikymą isto-
riinių aplinkybių akivaizdoje, apie
namus ir šeimą. Mistras – ne tik pra-
našas, bet ir gundytojas, jis Micke-
vičiaus demonas, jo kankintojas ir
poeto dvasios vampyras“, – po spek-
taklio rašė teatro kritikė Olga Ga-
lachova.

„Auksinė kaukė“, teikianti svar-
biausius Rusijos teatro apdovanojimus,
Maskvoje tėsis iki balandžio
vidurio. Tarp kasmetinio festivalio-
konkursu nominantų yra ir Rimo
Tumino „Dédé Vania“, sukurtais
J. Vachtangovo teatre, už scenog-
rafiją šiam spektakliui nominuotas
ir Adomas Jacovskis. 1999 m.
Rimas Tuminas yra gavęs „Auksinės
kaukės“ už „Maskaradą“ kaip ge-
riaujasi Rusijoje parodyta užsienio
spektaklį.

VMT INF.

Premjeros

LNDT teatro studija

Kovo 14, 15, 25 ir 26 d. 18.30 val.
naujai atidarytoje Lietuvos naciona-
linio dramos teatro studioje bus ro-
domas suomių režisierius Kristia-
no Smedso spektaklis „Liūdnos
dainos iš Europos širdies“. Nuo šiol
jis bus įtrauktas į didžiausio Lietu-
vos dramos teatro repertuarą.

Teatro studija įkurtą buvusioje te-
atro repeticijų salėje. Čia vyks ne
tik repeticijos – bus rodomi spek-
takliai, rengiami kūrybiniai susi-
kimai, įvairūs teatrinių projektai.
Kamerinė ir mobili studijos erdvė
leis teatrui plėtoti gyvybiškai svar-
bią edukacinię veiklą ir skatinis kū-
rybinį procesą.

„Liūdnos dainos iš Europos širdies“
kūrėjai suteikia žodį žmonėms,
kurie prieš savo valią tapo priklausomi nuo visuomenę val-
dantčių jėgų malonės. Jie kalba apie
mūsų Europą, vartotojiškumo sub-
jaurotą kontinentą, kuriame bej-
gišumas gindo smurtą. Tačiau,
kad ir apie kokius skaudžius daly-
kus kalbėtų, jie ieško grožio bjau-
rumė, o tikėjimas stebuklo galimi-
be visuomet yra šalia.

Kovo 13 d. 17 val. Lietuvos na-
cionalinio dramos teatro Mažojoje
salėje įvyks kito Smedso spektaklio
„Nežinomas kareivis“ videofilmų
peržiūra.

Suomijos nacionalinio teatro
spektaklis, pastatytas pagal to paties

„Nežinomas kareivis“ A. AHONEN NUOTR.

pavadinimo Väinö Linnos romaną
(1954), sukėlė karštą diskusijas apie
šalies istorijos interpretaciją.

V. Linnos romane „Nežinomas
kareivis“ aprašomi karo potyriai
žvelgiant eilinių žmogaus akimis.
Suomijoje šis kūriny sienbalsiai
įvardijamas kaip „karo kritika ir pa-
minklas suomių kareiviui“. „Nežinomas
kareivis“ – vienas garsiausių vi-
suolai Suomijos literatūros kūrinių,
ir šio romano veikėjai jau įgijo ar-
chetipinį statusą Suomijos kultūroje –
ypač po to, kai 1955 m. pasirodė Edvino Laine'o ekranizacija.

Kristiano Smedso režisuotas
„Nežinomas kareivis“ sukėlė tikrą
sprogimą suomių teatre. Perkėlęs
romaną į didžiulę Suomijos nacio-
nalinio teatro sceną, Smedas nu-
valė visas dulkes ir voratinklius nuo
teatro suvokimo. Kritikams puto-
jant pykčiu dėl nepagarbus režisie-
rius elgesio su nacionaliniais her-
ojais – išskaitant ir prezidentą –
spektaklis iškvienu vakarą surink-
davo pilnų salę susidomėjusiu žiū-
rovų.

LNDT INF.

Proga prisiminti

Valstybinio Vilniaus kvarteto kūrybinės veiklos sukaktis

Valstybinis Vilniaus kvartetas (Audronė Vainiūnaitė, Artūras Šilalė, Girdutis Jakaitis ir Augustinas Vasiliauskas) Lietuvos ir pasaulio publikai griežiai jau 45-erius metus. Jubiliejinių 2010–2011 metų sezona, tėsdamas savo misiją propaguoti lietuvių muziką, kolektyvas pradėjo būtent lietuvių kompozitoriams (Onutės Narbutaitės, Juliaus Juozeliūno, Vytauto Laurušo, Stasio Vainiūno) kūrinių styginių kvartetui koncertu. Po jo sekė dar trys koncertai: du iš jų skirti L. van Beethoven, J. Brahmo styginių kvartetams, o trečiasis – F. Schuberto muzikai skirtas vakaras, kuriame buvo atliktas garsus „Forelių“ kvintetas.

Vilniaus kvarteto kūrybinės veiklos sukakties proga savo mintimis, prisiminimais ir jubiliejiniuose sezono koncertu vertinimais dalijasi iškilūs Lietuvos muzikologai, kompozitoriai ir atlikėjai, ne vieną dešimtmesti stebėjų kvarteto veiklą bei patys bendradarbiavę su šiuo kolektyvu.

Muzikologas Algirdas Ambrazas: Valstybinio Vilniaus kvarteto veikla nėra nuo pat jos pradžios ir visą laiką negaliu atsišebeti jos intensyvumu ir mastu. Šio talentingu muzikų kolektyvo repertuare – įvairių epochų ir kraštų kompozitorų sukurtais kvartetinės muzikos aukso fondas. Ypač džiugina atlikėjų dėmesys lietuvių kompozitorų kūrybai. Jie ne tik gyvu atlikimu ir įrašais plokštelėse įamžino mūsų muzikos klasiką (pradendant M.K. Čiurlioniu ir J. Grudžiu) palikimą, bet ir inspiravo daugelį šiuolaikinių autorų sukurti vertingus kūrinius, paprastai pasižyminti modernia, sudėtinga muzikos kalba.

Metams slenkant kiek pakito kvarteto sudėtis, bet išliko stabili itin aukšta atlikimo kultūra – grojimo meistriškumas, nepriekaištingas ansamblis, puikus stilus požiūtis. Tuo turėjau progos dar kartą išsiesti, apsilankę viename iš jubiliejinių Valstybinio Vilniaus kvarteto koncertų lapkirio 21 d., kuriame buvo atlikti du velyvieji L. van Beethoveno kvartetai (Nr. 11 f-moll ir Nr. 15 a-moll). Koncerte buvo įtaigai atskleista šių šedevrų muzikos gelmė, reiškiamų nuotaikų, skambėjimo spalvų įvaivorių.

Šauniesiems Vilniaus kvarteto nariams linkiu nuolat tobulejant sulaukti artėjančio jų veiklos auksinio jubiliejaus.

Muzikologė Vytautė Markeliūnienė: Vilniaus kvarteto koncertinė veikla mano kartą lydėjo nuo pat vaikystės. Sykiu formavo ir šio žanro vertiniby suvokimą, jo vietą muzikos žanrų hierarchijoje, o drauge – augant šio ansamblio repertuarui – gilėjė ir istorinės kvarteto žanro erdvės samprata. Visada imponavo Vilniaus kvarteto styginių darbštumas, meninė orientacija, profesinių igūdžių mastas. Oabar, galvojant apie pastaruosius Vilniaus kvarteto kūrybinės veiklos dešimt-

mečius, negali nežavėti dar ir tai, kad minimo ansamblio koncertinėje veikloje išliko didžiulė pagarba plėtojamam žanru, tradicijoms, o vertybinių kriterijų visumos nenustelbė noras prisitaikyti ar pataikauti publikai.

Tarp Lietuvos kamerinių ansamblių, ko gero, būtų sunku rasti kitą tokį, kuris taip nuosekliai, atkakliai ir su meile puoselėtų lietuvių kompozitorių kvartetų istoriją. Juk daugelis kūrinių ir radosi iš dalies todėl, kad Vilniaus kvartetas savo patirtimi drąsino autorius ir skatinio šio žanro plėtotę Lietuvoje, o sykiu savomis interpretacijomis kūrė įsimintinus tų kūrinių meninius vaizdinėlius. Kvarteto veiklos brandoje susiformavo ir dar vienas koncertinės veiklos matmuo, kuris, sakyčiau, yra taip pat unikalus mūsų interpretacinejė praktikoje, – tai didžiuliai monografiniai ciklai. Juose atskleidė Vilniaus kvarteto gebėjimas ižvelgti žanro transformacijas, vidinio turinio įvaivorių bei stilus plotį. Tad Vilniaus kvarteto kūrybinė veikla – drąsiai teigčiau – mūsų muzikinėje kultūroje sudaro savarankišką reikšmingą „opusą“.

Kompozitorius Vytautas Laurušas: Nuo pasiruošimo tarptautiniams konkursui Lježe (Belgija, 1972 m.) iki dabar mane su Vilniaus kvartetu sieja glaudūs kūrybiniai ryšiai. Visus styginių kvartetui parašytus mano kūrinius atliko Vilniaus kvartetas. Stebui šio kolektyvo veiklą ne vieną dešimtmetį ir galiu labai atsakinėti, kad Vilniaus kvartetas yra kantrus, pagarbus, labai atsakingas ir jautrus kompozitoriaus partneris. Pirmas kūrybinis kontaktas buvo labai netiketas – kompozicijos mokytojas Bronius Kutavičius pasiūlė kolektyvui pagroti mano (vieniuolikotės!) kvartetą, ir, nors man tuomet tai atrodė fantastika, jie sutiko. Su tuo išrašu ir išstoju į Konservatoriją (dabar – Lietuvos muzikos ir teatro akademija). Nuostabu, kad metams bėgant ir šiek tiek kintant kvarteto sudėtai (tuometinės Petro Kuncos ir Donato Katkaus pozicijas galiausiai perėmė Artūras Šilalė ir Girdutis Jakaitis) tas atvirumas nepažįstamoms, i „patikimą“ klasinių vertibių sąrašą neįrašytoms muzikinės teritorijoms nė kiek neišbleso. Dėl lietuvių opusu gausos savo repertuare (šalia daugybės kitos muzikos) vargu ar koks kitas ansamblis su Vilniaus kvartetu galėtų konkuruoti. Bet svarbiausia ne sąrašų ilgumas, o gyvas už jų slypinis kūrinių gyvenimas. Daugybė lie туviškų opusu tapo tokia pat visaverte repertuaro dalimi, kaip ir klasikiniai kūrinių: jie gržta į kvarteto koncertus, įtraukiama į užsienio gastrolių programas, nesibijant sudėtingu ir anaipolt ne populistišku opusu. Šia prasme Vilniaus kvarteto „užsienio politika“ nuo seno išskirtinė. Juk ne paslaptis, kad tai, kas kartais vadina „nacionalinės muzikos propagavimui“, dažnu atveju vis dar tėra tušti žodžiai.

Esu labai dėkinga šio ansamblio dalyviams už bendras patirtis, už jų sažiningumą, už norą ir sugebėjimą pajusti, atliepti, rasti prasmes naujose partitūrose, už profesinį bei emocinį dosnumą pertekiant mano muziką klausytojams. Dabar mus sieja ir mano Mamos muzikologės Onos Narbutienės atminimas. Žinau, koks brangus ir mielas jai buvo ilgametis bendravimas, dalyvavimas kvarteto programose, kiek gražių akimirkų buvo išgyventa kartu ne tik Vilniuje, bet ir važinėjant po Lietuvos miestelius. O ir paskutinis jos komentaro palydėtas koncertas buvo vienas iš Vilniaus kvar-

taip puikiai atstovauti kamerinės muzikos žanru pasauliye. Galu atvirai pasakyti, kad meistriškas Vilniaus kvarteto grojimas užkrečia mane noru rašyti šiam kolektyvui naują kūrinį.

Kompozitorė Onutė Narbutaitė:

Vilniaus kvartetas yra vienas svarbių Lietuvos kultūros ženklų. Išskirtinai gausus, nuolat įvairiomis kryptimis besiplečiantis kvarteto repertuaras, kūrybiškos koncertinės veiklos formas ir įkvėptos interpretacijos paliko pėdsakus jau ne vienos melomanų kartos sąmonėje. Mano akiratyje šis ansamblis atsirado ir išsirėžė atmintin nuo pirmųjų sąmoningesnių, bet dar vaikiškų muzikinės scenos stebėtojos išpuoždžių. Jau tada savo aukštą kokybių lygiu jis buvo ryškus orientyras augantiems, savo kelio ieškantiems muzikams. Vėliau teko patirti, kad Vilniaus kvartetas yra kantrus, pagarbus, labai atsakingas ir jautrus kompozitoriaus partneris. Pirmas kūrybinis kontaktas buvo labai netiketas – kompozicijos mokytojas Bronius Kutavičius pasiūlė kolektyvui pagroti mano (vieniuolikotės!) kvartetą, ir, nors man tuomet tai atrodė fantastika, jie sutiko. Su tuo išrašu ir išstoju į Konservatoriją (dabar – Lietuvos muzikos ir teatro akademija). Nuostabu, kad metams bėgant ir šiek tiek kintant kvarteto sudėtai (tuometinės Petro Kuncos ir Donato Katkaus pozicijas galiausiai perėmė Artūras Šilalė ir Girdutis Jakaitis) tas atvirumas nepažįstamoms, i „patikimą“ klasinių vertibių sąrašą neįrašytoms muzikinės teritorijoms nė kiek neišbleso. Dėl lietuvių opusu gausos savo repertuare (šalia daugybės kitos muzikos) vargu ar koks kitas ansamblis su Vilniaus kvartetu galėtų konkuruoti. Bet svarbiausia ne sąrašų ilgumas, o gyvas už jų slypinis kūrinių gyvenimas. Daugybė lie

Valstybinis Vilniaus kvartetas su Krzysztofem Pendereckiu jo festivalyje Liuslavieuse. 1980 m. S. CHMIELIO NUOT.

teto ciklo „Mozartas ir Viena“ koncertu Vilniaus filharmonijoje 2007-ųjų vasario pabaigoje.

miausia pačiam atlikėjui, leidžia partiti didžiulį dvasinį pakylėjimą.

Manau, Vilniaus kvartetas labai nusipelnė pagarbos už tai, kad nepasidavė šiandien didelei pagundai siekti pigaus populiarumo bet kokia kaina. Ši sudėtingą gyvenimo egzaminą sugeba išlaikyti tik stiprūs, iš esmės menui, o ne komerciniams interesams atsidavę žmonės. Bendrauti su jais ir kartu kurti yra garbė, malonumas, laimė. Esu dėkingas likimui, kad turėjau ne vie näą progą visai tai pajusti.

Pianistas Jurgis Karnavičius: Gerai prisimenu tuos, dabar jau ganėtinai nutolusius laikus, kai, dar be simokydam M.K. Čiurlionio menų mokykloje, su bendraamžiais kolegomis eidiavome į Filharmoniją klausytis Vilniaus kvarteto koncertų. Kiekvienas šio kolektyvo pasirodymas mums buvo tikra šventė – iš scenos sklindančioms geroms emocijoms buvo neįmanoma atsispirti, jos skatino entuziaztingą norą dar daugiau dirbti ir tobulėti. Ir nors per tuos kelis praėjusius dešimtmečius pavyko apsilankyti ne visuose kvarteto koncertuose, šiu išskirtinių muzikantu kūrybinei raiškai niekada netapome abejingi. Aukščiausio lygio profesinės meistriškumas visada buvo neatsiejamas šio kolektyvo bruozas, o kai kurias ypač įdvasintas interpretacijas prisimenu taip aiskiai, lyg jos būtų skambėjios vakar...

Visada stebėausi ir žavėjaus ypatingu kvarteto sugebėjimu atitinkamai koreguoti savo, kaip atlikėjų, nuostatas, užmezgant puikų kontaktą su vienu ar kitu solistu. Priklausomi nuo tokio atlikėjo valios, tas pats kvarteto ne vieną dešimt kartu grotas kūrinius atsivedavo vis naujomis esminėmis prasmėmis ar suspindėdavo naujais niuansais. Ko gero, kamerinė muzika ypač žavi būtent dėl to gebėjimo čia pat reaguoti i partnerio kažkaip kitaip su grotą frazę, kitokį atsikvėpimą, paužę ar garso tembrą. Tokios akimirkos teikia didžiulį pasitenkinimą pir-

PARENGĖ RASA AUKŠTUOLYTĖ

Mano kūrinio nepriėmė į Veneciją...

Diskriminacijos analizė

Paulina Pukytė

Kaip žinote, Dariaus Mikšio projekte šiu metų Venecijos bienalėje menininkai valstybės stipendijos laureatai kviečiami „dalyvauti Lietuvos meno kolekcijoje, kurios pristatymas vyks Vilniuje ir Venecijoje 2011-aisiais metais“. Kolekcija bus sudaryta iš jų kūrinių. Kvietime teikti darbus sakoma: „Nebus kūrinių atrankos kriterijų. Kūrinius kolekcijai siūlys patys autorai“ ir „kūrinio parinkimo kriterijus bus vienintelis: Jūsų manymu geriausias kūriny, sukurtas stipendijos gavimo laikotarpiu arba keliais metais vėliau“. Be to, „vienintelis kolekcijos kuratorius yra valstybė“, todėl „tik valstybė ir niekas kitas sprendžia kolekcijos sudėties klausimą“. Jokių kitų sąlygų menininkams ar jų kūriniams projekto aprašyme nebuvo iškelta. Be to, žadama, kad kolekcijos katalogas „ilgainiui taps ikonografijos šaltiniu“ (?). Todėl, kaip ir maždaug trečdalis valstybės stipendiją gavusių menininkų, ryžausi pasiūlyti šią kolekcijai savo darbą, sukurta 2010-aisiais, praėjus dvejims metams po stipendijos gavimo. Mano kūrinius vadinas taip: „2011 m. Venecijos bienalės Lietuvos paviljone rodyti tik baltarusio Maximo Tyminko darbą „Penkios lyrinės dainos apie fiziką“, gyvai“. Tai apropiacija-intervencija, kritiškai tirianti atstovavimą, reprezentavimą, menininkų bendruomenės idėją, valstybės ir tautybės, kaip me-

no ekspozicijos pagrindo, idėja, taip pat istorijos (meno ir ne meno) kūrimą ir interpretavimą. Išeities taškas: baltarusiai laiko save tikrasis išleidžiai, o istorinė Lietuvos valstybė – savo valstybę („Lietuvos tūkstantmetis (2009) – tai didelė baltarusiai šventė.“ Jonas Rudokas,

tarusiais arba atkurti LDK kaip bendrą lietuvių, lenkų, baltarusiai ir žydų valstybę (žr. ten pat).

Tačiau mano kūrinio nepriėmė! Kas nepriėmė? Kuratorė valstybė? Kodėl? Staiga atsirado daugybė nauju, anksčiau neskelbtų kriterijų ir sąlygų, kurios man buvo pateik-

atsirasti kolekcijoje? O gal tai reiškia, kad konceptualūs arba ribotos fizinės formos neturintys meno kūrinių iš šią kolekciją iš principo nepriimami? Ar tai išties būtų tikslus ir adekvatus mūsų meninės scenos atspindėjimas ir dokumentavimas?

2. „Neprodukuojame (?) naujų darbų“ (nuo kurios tiksliai datos darbas tampa „nauju“?) „ir instalacijų, sukurtų „parodai Venecijoje“. Ar tai reiškia, kad stipendijos gavimo laikotarpiu negalima buvo kurti darbų, potencialiai skirtų Venecijos bienalei (ne Mikšio bienalės projektui)? Vadinas, eilinis Lietuvos menininkas negali net minčių turėti kada nors dalyvauti Venecijos bienalėje? 3. „Darbų reikia tokius, kokie jie buvo planuoti ir kuriamai stipendijos gavimo metu.“ Ar tai reiškia, kad buvo patirkinta ne tik kickvieno darbą pasūliusio dailininko paraša stipendijai, bet ir kickviena ataskaita apie tai, ką dailininkas iš tikrųjų per tą laikotarpį sukurė? Ar tai taip pat reiškia, kad menininkai, gavę stipendijas, privalo kurti ir kuria būtent tai ir tik tai, kam tos stipendijos prašė? 4. „Darbas turi egzistuoti.“ Ar gali būti, kad pats „idėjų menininkas“ nežinotų, jog meno kūriniai, kurie yra intervencijos, apropiacijos, performances ir pan., egzistuoja tik juos įgyvendinant? 5. „Pasiūlymas kolekcijai negali būti idėja, kurią reikėtų įgyvendinti kolekcijos sudarytojo pa-

būti idėjos, nes idėjų menininkas Lietuvoje yra tik vienas, o visi likusieji kuria mikrobanginės krosnelės dydžio fizinius objektus. O gal čia daroma prieplauka, kad valstybė, skirdama stipendijas menininkams, kišasi i jų kūrybą tiek, kad neremtu konceptualaus meno kūrimo (nors parėmė konceptualų Mikšio projektą)? 6. Be to, „tai nebūtų koretiška kitų autorių atžvilgiu“. Nuo kada meno kūrinys turi būti koretiškas? O svarbiausia, ar šie mano kūrinio „trūkumai“, o ypač „nekonkretišumas“ kitų autorių kūrinių atžvilgiu, iš tiesų nėra beveik visos Dariaus Mikšio kūrybos strategija, jos esmė?

Man taip pat buvo pasakyta, kad šiam Mikšio projektui „svarbiausia yra metodologinis tikslumas ir dokumentalumas“, kuriam neva prieštarautų mano darbo įtraukimas (tik aš niekaip nesuprantu, kaip būtent prieštarautų?), nors visiškai nekreipiamā dėmesio į tą faktą, kad kolekcijoje bus surinkti toli gražu ne visų valstybės stipendiją gavusių menininkų darbai ir ne visas jų meninės kūrybos spektras. Kaip tuo metu su ta metodologija?

Galiausiai iš projekto autoriaus, idėjų menininko, gavau dar ir tokį klausimą apie mano konceptualų kūrinį: tai kas vis dėlto bus dedama į kolekcijos saugyklą? Gal jis juokauja? Abejoju. Institucinės menas turi būti rimtas.

P. PUKYTĖS NUOTR.

„Kaip išskyrė kaimynų keliai“, *Kultūros barai* 2011-1, p. 72–77, pagal B. Деружинский, Тайны белорусской истории, Минск, 2009, с. 11, 207). Šiame kūrinyje atsigrežia iš pirmuosius pračius amžiaus dešimtmiečius, kai ne tik vyko pirmoji tautinė lietuvių dailės paroda bei buvo sukurta tautinė lietuvių valstybė, bet ir buvo bandymų (kurie „neturėjo jokios perspektyvos“) sukurti bendrą valstybę su bal-

tos kaip priežastys, dėl kurių mano kūrinių neva negali būti priimtas iš šią kolekciją: 1. „Kolekcijos artefaktai yra talpinami kataloge tokie, kokie jie atsiranda kolekcijoje.“ Ką tai reiškia? Ar tai, kad, pavyzdžiui, jei kolekcijai siūlomas videodarbas, tai kataloge jis bus įdėtas kaip kompaktinis diskas ar atvirkšciai, „atsiras“ kolekcijoje kaip vieno sustingusio kadro reprodukcija? O kaip tada su garso kūriniais? Kaip jie gali

negali būti stipendiatų kūrinių NEGALI

Judesio autentiškumas

Pokalbis su šokėju Léo Lérus

Vasarį „Menų spaustuvėje“ svečiai-
vosi jau antrieji rezidentai iš Nor-
vegijos – Bergene įsikūrusi šiuolai-
kinio šokio ir teatro trupė
„Winterguests“. Norvegų menininkai
čia repetavo naujausią savo
spektaklį ir surengė kūrybines
dirbtuvės šiuolaikinio šokio stu-
dentams ir profesionalams. Su
intriguojančiai pavadintu „gaga“
šokio stiliumi mūsų šokėjus supa-
žindino „Maria Kong“ šokio trupės
įkūrėjas Léo Lérus. Iš Gvadelupos
kilęs šokėjas šokio techniką
tobulino Paržiaus konservatorijoje,
kur mokėsi improvizacijos ir kom-
pozicijos, gilinosi į Angelino Preljoc-
cajo, Okado Naharino, Merce’o
Cunninghamo kūrybą. Jis yra šokės
tokiose pasaulyje garsiose trupėse
kaip „Batsheva“ (Izraelis), „Random
Dance Company“ (Jungtinė Karalystė) ar „Carte Blanche“ (Norvegija),
ne kartą viešėjo Lietuvoje.

Estate trisdešimties ir galite pasigirti turtinė kūrybine biografija.

Man gvenime pasisekė sutiki-
nemažai nuostabiu žmonių, kurie

mane daug ko išmokė. Esu kilęs iš nedidelės Gvadelupos salos Karibų, nesitikėjau, kad tapsiu tokiai žinomų trupių dalyviu. Tikrai negalėčiau skubtis.

Lietuvoje lankotės nebe pirmą kartą.
Esu čia buvęs su trupe „Random Dance“, 2004 m. pasirodėme festi-
valyje „Naujasis Baltijos šokis“, šoko-
me tą dieną, kai Lietuva išstojo į Eu-
ropos Sąjungą. Po metų buvau pakvietas į tą patį festivalį dalyvau-
ti atrenkant dalyvius Tarptautinei šokio studijai D.A.N.C.E.

Kokį įspūdį anuomet paliko Lietu-
vos šokėjai?

Pasaulyje yra nemažai žmonių,
jaučiančių ir suvokiančių judesį bei
šokį. Manau, kad lietuviams būdingas
romantinis požiūris į šokį, į men-
us. Vertinu tą romantiką ir nuoši-
džių santykį su šokiu, tačiau pasaulinė
šokio scena labai įvairi. Esu išsitiki-
nės, kad Lietuvių būtina glaudesnė
sąveika su pasauliu.

Kaip jaučiatės vėl atvykės?

NUOTRAUKA IŠ „MENŲ SPAUSTUVĖS“ ARCHYVO

Man čia labai patinka. „Menų spaustuvė“ – puiki erdvė kūrybai, čia labai gražu, o investicijos į šį centrą teikia daug vilčių. Be to, „Menų spaustuvės“ repertuaras ir bendra atmosfera, kai visame pa-
state nuolat kas nors vyksta, suku-

ria puikias sąlygas kūrybai.

Rezidencijos „Menų spaustuvėje“
metu kartu su choreografu Alanu
Luciuenu Øyenu kūrėte naują spek-
taklį.

Tai mudvieju duetas, kurį pava-

diname „Ydingas“. Kaip kūrėjai ir atlirkėjai mes nuolat siekiame tobulo, tačiau jis neįmanomas, nes asmenybė formuoja ir trūkumai. Ar mes norime tai jvardyti kaip trūkumus ar tiesiog pateikti portretą? Esu juodaodis ir daliai žmonių tai gali atrodyti kaip trūkumas. Mus domina išankstinės nuostatos, homofobia, rasizmas, religija... Kurdami spektaklį žiūrime asmeninius vaizdo įrašus tinklapoje „YouTube“. Tai pritrenkiantis fenomenas. Stebint šiuos įrašus susidaro įspūdis, kad daug žmonių labai pasitiki savimi, nepaisydami savo trūkumų ir netobulumo. Šiuose vaizdo įrašuose atispindi matyt kultūrų skirtumai, kylančios nesusipratimai, ką jau ir kalbėti apie tai, kad ne vienos pasisakymas yra homofobiškas ar rasistinis.

Ar jau žinote, kaip šitai atspindėsi te scenoje?

Šiuo metu dar ne, vis dar ieško-
me spektaklio formos.

NUKELTA I 5 PSL.

Pavasaris. Išnykimo mechanizmai

Giedra Radvilavičiūtė

Jokio *deja vu*. Tame sode buvau buvusi anksčiau. Vasarą. Dabar buvo ankstyvas pavasaris. Saulė į dar nepripratusias akis spigino taip, kad trumpam dingdavo sveika nuovoka, atrodė, kad ištirpsčia ir kūnas. Jų vėl pajusdavau, kai šviesa pasislėpda vo už debesies ir staiga pasidarydavo šalta kaip žiemą, – sausį senamiesty eidavau gatvės viduriu, kad ant galvos kaip Trockiu nenukris- tų ledo kaltas.

Praeitą vasarą sodo vartus atidarėme dviese, iki galo, ant rudos žolių įvažiavo dvi mašinos. Iš pradžių ir dabar viskas vyko panašiai. Tik tada špižiniame puode virėm žuvienę, o dabar visi atsinešė kas ką turi. I – kas ką turi – traškanotomis aki- mis žiūrėjo priklydes katinas, su išplėstu kailiye trikampiu, kickvienu akimirką pasirengęs šokti į šoną, jei kas treptelėtų koja. Alkis jaunystėje man asocijuodavosi su Knutu Ham- sunu, o dabar – su Herta Müller: „Ji valgė tai, ką buvo įmanu rasti lagerio kieme ir fabriko teritorijoje. Piktžolių žiedus, lapus ir sėklas. Ir visokiausius gyvius: kirmėles ir viškrus, lervas ir vabalus, sraiges ir vorus. O sniegu nuklotame lagerio kieme – sušalus sarginiu šunų mėšlą.

Šiuo metu laiku ypač yra juntami įvairūs gamtiniai pažadai. Tarsi viskas savo vietose, bet tarsi kai ko trūksta, nes nėra vasarą atsirandantio sklidinumo. Tuščios medinės kopėtėlės prie namo sienos – jomis turėtų kabariotis gėlės daigai. Langai laukia, kol juos aplės ir nuplaus vis toji pati moteris, žvilgčiojanti į savo atspindį stikle ir kasmet galvijanti, kad sensta. Spaudžiamas prie stiklo laikraštis su pernykštėmis naujienomis valant langą cypia kaip atsivesti peliukai. O jaunos moterys tokiu metu laiku, per žiemą abejojusios, pastoja arba jau gimdo ir jei turi kiemus, tai džiausto kūdikių drabužius vėjye, nusegdomos juos nuo virvės dažniausiai pauksto. „Ispėk, kas kvepia? Neišspėjai. / Lelijos? Liepos? Vėjai? Ne.“ Taip kvepia mažo vaiko oda. Radauską skaičiusios mamos sapne.

Iš visų čia dalyvaujančių gimtadienio šventėje pažinuojau tik vieną žmonę. Santykis su juo per daugelių pažinties metu keitėsi taip, kaip keiciasi santykis su gera knyga. Pirmą kartą skaitydama pajunti smalsumą patenkintantį sluošnį, antrą kartą

Laisvydė Šalčiūtė. Iš serijos „Pasivaikščiojimas“. 2008 m.

tą – meistrystės, trečią – atspėjinėjį paslaptis, jei jų yra. Skaitytum tokią knygą dar kartą, tai perskaitytum ir tą tekstą, kurio autorius parašytį ne norėjo.

– Adomai, einam pasivaikščioti po mišką – pasakiau berniukui, kuris čia vaikščiojo vienas tarp suaugusiu, be žaislus, nešinas lengvomis kaip vorai mintimis. Iš pradžių nuėjome prie tvenkinio ir žiūrėjom iš lipusias viena ant kitos, suakmenėjusias ir susiparvusias vandenye dar prieš mūsų era varles. Berniukas išlankstė du krūmo pumpurų origami, nenuplēsdamas jų nuo šakų, ir tuo pat vėl kruopščiai juos suskliaudė. Pralindom pro tvorą ir taku nuėjom prie upės. Upė šniokštė pavojingai arti, tarisi pakilus nuo žemės. Pavasario tuštumoje ji buvo vienintelis garsas. Na, dar vaiko klausimas:

– Mama sakė, kad jūs raštote. Kada jūs raštote?

– Dabar, – atsakiau.

– Dabar gi mes einam skinti žibucių.

Vaikas palypėjo ant kalniuko ir ėmė rinkti išsibarsčiusias ant drėgnos rudos žolių žmonių akis. Be baimės dejo jas į sau, tarsi jos iš tikrujų būtu gėlės. Vienos per žiemą kažkieno išverktos, rausvos, kitos – aklųj – balzganos, bet daugiausia žydrų, platiame pasaulyje žuvusių pilotų.

Grįžęs vaikas valgė už du. Samai-

nū spalvos striukėje tarsi katino kai- lyje kabaliavo išplėstas medžiagos trikampis, atskirojo lendant per tvorą. Sėdėjau ant sodo namo laiptelių ir išgirdau, kaip pastogėje skimbeltelėjo pakabinti po mediniu skrituliu metaliniai vamzdeliai vagims ir piktosioms dvioms gaudyti, šikart paliesti vėjo. Atsimenu, kaip jie skambėjo praeitą vasarą – vienas iš daugelio garsų, vienas iš turgo garsų. O dabar – pratisai solo, išgarsindami tūkstantį nutekėjusių gimimo dienų. Kvėpėjo šašlykais ir agurkais. Tada kažkas pievelėje manęs pasigedė: „Adomė-é-éli, kur palikai te-e-eta?“ Adomas prabėgo pro mane staurais laiptais į namą, žibutėmis paliepti petį ir šūktelėjo: „Ji liko prie upės.“ Mačiau, kaip patvinusi Neris neša mano persviečia- mą šešelį ir tai paskandindama, tai išplukdydama išmeta į krantą ties Valakampiais šalia kitų polietileninių maišelių. Rusas šiukšlininkas renka nebyliame paplūdimyje maišlius, butelius, kartonines dėžutes į didelį juodą maišą ir mokydamasis lietuvių kalbos asmenuoja: „Aš myrštu, tu myršti, jis, ji myršta.“

Kai naktį važiavom iš sodo, galinėje sėdynėje žagsejau. Tas, kuris vairavo mašiną, net sustabdė ją, išlipo pažiūrėti, iš kur sklinda tokis neaiškus garsas. Ar durys uždarytos, gal bagažinėje kas žlegsi? Patikri-

sams, nors čia ji ir ne tokia akivaizdi. Taigi visus tuos metus baletu mokiaus ne be reikalo.

Pristatėte mūsų šokėjams ne bale- tą, o visai kitokį stilių „gaga“. Kas tai?

Tai choreografo Ohado Naharino propagojamas stilis, pagrįstas improvizacija, judesio intenciomis ir kokybe. Čia svarbu suvokti, kad šokėjas nėra vien judesio vykdymas, bet ir atlikėjas, kuriam malonu atlikti ar dalyvauti atliekant vieną

no dėl visa ko priešais mane gume- lėmis užrauktu priekinių sėdynių ki- šenes, atsirėmę į tamsą parūkė.

Dar vėliau pasirodė kitų ženklų. Vienas rašytojas sakė, kad žmogus negali išnykti iš karto ir suvisam. Iš pradžių jis pavirsta į kažką, svetimą sau ir esme, ir forma, pavyzdžiui, į valsą... Ir tik vėliau pranyksta galutinai.

Iš pavasario sode dienos gavau į kompiuterį nuotrauką. Visi stovi aplink stalą lauke po tamšiu brezen- to skėčiu. Ant iešmų – šašlykai. Matosi Adomo, einančio į namą, nu- gara, aukštyn iškeltojo į rankoje – žuvusių pasaulyje pilotų akys. Ant sodo namo laiptelių – anglies mai- šelis. Kai nusiunčiau laišką su klau- simu, kodėl nuotraukose manęs nėra, tai laiškas nuėjo į juodraščius. Ir taip keturis kartus, paskui siun- tinėti atsibodus.

Žinau, tai teisės ir toliau. Per Ve- lykas sėdėsiu savo virtuvėje su pa- žystama dailininkė. „Sugalvojau projektą, – pasakysiu jai. – Idėja labai paprasta: ką mato rašytoju paminklų akys? Reikia rasti fotografą, kuris liptų ant rašytoju paminklų kopėciomis, keltusi kranais, gultu- si ant jų antkapių bareljefu, šlietysi prie jų biustų ir monumentų akių ly- gyje nufotografuoti tai, kas plyti ap- link. Parodoje prie fotografijų pakabintume trumpas ištraukas iš knygu,

tekstai su nuotraukomis turėtų būti susiję, bet būtinai netiesiogiai. Dailininkė pasisiūlys fotografijas pada- ryti pati, „muline“. Nesutiksū, nes jas įsivaizduosiu vairuojas, savaran- kiškas, net truputį amžinas. Paklau- siu dar: „O tu važiuosi į Šveicariją fotografuoti Nabokovo? I Bruselį – Cortazar? Skrisci į Londoną pa- žiūrėti, ką mato Shakespeare’as ir Woolf?“ Dailininkė lygiai ta pačia intonacija pridurs: „Eisi į Marku- čius atspėti, į ką žiūri Puškinas?.. Tu skėsti modernizme. Už lango jau kita epocha, viską galima patekti vi- saip.“ Dailininkė atsainiai paims už- kištą už paveikslų virtuvėje rémo mano pačios fotografiją, darytą prieš trisdešimt metų. Keturių nuotraukų vertikalėje, pagamintoje Jaltos parduovertės automate, aš, gyva, nesidrojau negyvam objektivui pateikti pozę: iškištas liežuvis, plaukai užversti ant veido, profilis ir žvilgsnis iš po peties. Tada irgi buvo pavasaris. (Tada aš buvau Ieva.) Dailininkė sudaužys kiaušinio galą kažkodėl ne į manojo kiaušinio ga- lą, bet į lėkštutę, tarsi virtuvėje sė- dėtų viena, ir paklaus: „Geriau pa- sakyk, kas šita pasiūtusi moteris fotografijose?“

Dabar pasijuntu esanti keistomis aplinkybėmis. Na, pavyzdžiui, einu nesenai pro Aušros vartus nusipirkusi maisto. Maišelyje duona, uogienė, mineralinis, sausainiai, višta, kirmėlės ir viškrai, lervas ir vabalai, piktžolių žiedai, lapai ir sėklas. Ant grindinio sėdi mergaitė su šuniu. Apsiausiu mano violetiniais batais, kuriuos prieš dvi dienas pali- kau vidinio kiemo konteineryje. Šalia stovi berniukas. Lenkė turis- tė duoda zlotų, užsegamos jos ran- kinės garsas spragtelė kaip prade- dant filmuoti naują episodą dublis. Išimū iš maišelio uogienės stiklainių, mergaitė paima jį, pakelia į prie- blandą norėdama pažiūrėti atidžiau ir klausia: „Eti ogurcy marinovan- nye ili solionyje? Eti ogurcy mar- novannye ili solionyje? Eti ogur- cy...“ Neatsisukdama į ją pagreitinu žingsni, bėgu beveik, kol išnyra ki- ti, nebe filmo vaizdai, nors užrašai švyti kaip titrai – „Lietuvos spauda“, „Rojaus arka“, 34 autobusas. Šoku ant laiptelių į tiesiai prieš mane at- sivérusias duris – iš vairuotojo kabino sklinda senas Dogos valsas – ir jau nuo stoties, niekieno nemato- ma ir nieko nematydama, važiuo- ju iš karto visomis kryptimis.

ATKELTA IŠ 4 PSL.

Trupės, kuriose šokote, pasižymi itin stipria atlirkimo technika. Ar technika Jums svarbi?

Šiame darbe atlirkimo technika nėra svarbi. Tačiau esu įsitikinęs, kad įvaldyti techniką ir kuo įvairesnes jos rūšis yra be galio svarbi kiek- vienam atlirkėjui. Technika suteikia šokėjui detalių žinių apie kūną, jo galimybės. Todėl manau, kad šokio technika būtina net performan-

ar kitą judesį. Manau, kad pažintis su šiuo stiliumi labai naudinga šokėjams. Ji reikalauja kruopštaus darbo su judesio kokybe ir sukuria ryšį tarp judesio suvokimo ir asme- ninio judėjimo stiliaus. Skatinā šokėjų individualumą ir reikalauja iš jų mąstymo ir aistros.

Čia nėra „pataisymų“, juos keičia „pasiūlymai“. Choreografas gali pasiūlyti keisti mąstymo ar matymo kryptį, bet ne taisyti patį judesį. Profesionalumo prasme la- bai svarbu, kad šokėjai tiksliai, at-

liktu judesius, bet kur kas svarbiau kitas lygmuo – kad judesys būtų autentiškas ir nuoširdus.

Kaip sekėsi dirbtu su mūsų šokė- jais?

Buvo smagu dalintis patirtimi, nes tai darau labai retai. Iki šiol „gaga“ dėsčiau tik Norvegijoje. Seminars Vilniuje truko trumpai. Kai pirmą kartą pats susidūrėsu su šiuo stiliumi, man prieikė nemažai laiko, kad kitaip suvokčiau, kaip turėtų būti formuojamas judesys. Ma-

nau, kad seminare sukūrėme pui- kią atmosferą, bet turėjome šiek tiek per mažai laiko.

Kas, Jūsų nuomone, šiuo metu aktualiausia šiuolaikiniams šokiui?

Manau, jis aštriai pajuto „gyvojo meno“ poreikį. Šiai laikais viskas vyksta labai greitai, gauname begalę informacijos, manau, kad šiuolaiki- nis šokis turėtųapti atiresnis ir at- skiratyt intravertiškumo.

KALBĖJOSI GODA DAPŠYTĘ

Sezoniniai

Jaunujų menininkų paroda „Sezonas“ Vilniaus grafikos meno centro ekspozicijų salėje „+“

Jolanta Marciauskaitė-Jurašienė

Iprasta manyti, kad Dailės akademijoje egzistuoja tam tikros hierarchinės arba kokybinės (konceptualumo prasme) perskyros tarp skirtinių disciplinių. Tokios kaip keramika, tekstilė arba grafika, kurios reikalauja didžiausio kruopštumo ir technikos jvaldymo, dažnai laikomos amatinių komis, kas menininkui anaipolt nera komplimentas.

Plėšrumo anatomija

ATKELTA IŠ 1 PSL.

makas, Alvydas Lukys, Remigijus Treigys, Raimundas Urbanas...), ir kaitos nebegalima sustabdyti. Nu-krypimas tampa tendencija, nuti-jančia į dabartį, peržengiančia ne-priklasomybės slenkstį, igyjančia konceptualumo reputaciją iš pernai pristatyta NDG parodoje „Nuobodulys“. Tačiau apie tai, kad Kaune egzistavo savita šio judėjimo atšaka – „Plėšrieji“, žinojo ar prisiminė nedaugelis.

Sovietmečiu Kaunas buvo ypatin-ga vieta. Prisimenu, kaip devintojo dešimtmečio pradžioje pirmą kartą eidama Laisvės alėja negalėjau atsistebėti, kad kai kurie (o gal net visi) parduotuvų pavadinimai parašyti tilti lietuvių kalba. Be to, Kaune buvo „Žalgiris“, tarpukario Lie-tuvos dviasios likučiai, „Nemuno“ žurnalas, „Antis“ ir Romo Kalan-tos išdeginta skylė socializmo per-galės mite. Žiūrint iš Vilniaus, at-rodė, kad Kaune laisvės daugiau. Bet štai Arūnas Kulikauskas, tada Fotografijos meno draugijos Kau-no skyriuje įkūrės jaunuju sekciją, per spaudos konferenciją pasakojo kitaip. Jų rengiamas parodas Kau-nas „dusinės tyla“ – nors ir galima kur nors „Santakos“ kino teatre, ypač jei ten dirba tavo teta, pakabinti keistas, svetimas, nesuprantamas, lyg negrabai padarytas, lyg nežinia apie ką pasakojančias fotografijas, nickas apie tai nieko nepasakys, nickas ne-sureaguos ir tai bus baisiau nei ar-šiausia kritika. Net nebūtina paro-dos nukabinti, persekioti kūrėjų (tiesa, Kulikauską kartkartėmis ar-čiuodavo už neliečinė objektų, tokį kaip geležinkelio stotis ar kapelikų prašantis elgeta, fotografiavimą – geriausiai naikina tylos vakuumas, užgesinantis tavo balsą, išsiurbiantis pasiryzimą ką nors da-ryti, kurti.

Vis dėlto vienas dalykas dar gali išgelbėti – tai bendruomenė. Kai NDG auditorijoje susėdė Kulikauskas, Saulius Paukštys ir Giedrius Liagas pakaitomis pasakojo, kaip jie „gérē“ – ir idėjas, ir alkoholį, ir vienas kito draugystę, buvo aišku, kad taip jie neleido numirti kūrybi-niam įniršiu. Gérimas, ir idėjinis, ir tas peiktinas svaiginamasis, kom-pensuoja tylą, gal net ją sutrina šne-komis (ne veltui viena patriotiškiausių Vytauto Kernagio dainų, vertusi liežuvį atliki girtuokliui nejveikia-mus viražus, buvo kaip tik apie tai). Bendruomenė, jos susibūrimai Ku-likausko ir Stulgaitės laboratorijose atstojo ir mokyklos, ir legitima-cijos, ir kritikos institucijas. Jie buvę negailestingi – ne tik jų laisvę var-žiuosioms institucijoms, cenzoriams ir fotografijos tradicijai, bet ir sau:savo pačių silpnoms idėjoms bei kū-rybiniam brokui. Tai ir reiškės ben-druomenės pavadinimas – „Plėšrieji“, visada pasiruošę pulti ir taip išvalyti fotografijos genofondą. Bet ne mažiau įdomi ir pavadinimo ge-nezė – jo ryšys su paprasta gyveni-mo situacija: vienas bendruomenės narys, Gintautas Stulgaitis (a.a.), tu-

réjo laboratoriją Zoologijos sode, kur, savaimė suprantama, buvo ir Plėšrių žvérių skyrius. Kauno tik-rovė ir laisvės ilgesys susispynė vie-name žodyje.

Parodos pavadinimas „Zoo foto-grafija“ yra triguba nuoroda: į bū-tent taip pavadintą vagono fotografiją ir su vagonais susijusią tremties atmintį (tai Kulikauskas, 1984), į naujametinį atviruką su pastipusia kate, tapusia grupės simboliu (vėl Kulikauskas, 1984), ir į laboratori-jos vietą. Tačiau čia yra ir viena ne-numatyta sasaja, sujungianti foto-grafiją, kiną, laisvės diskursą ir Kauną. 1984 m. (jau trečią kartą rašau šią datą) filme „Mano mažytė žmona“ (rež. Raimundas Banionis) yra scena, kurioje išimylių pot-relė vaikšto po zoologijos sodą. Ju-pokalbis lyg ir nekaltas, visiškai tin-kamas šiai vietai, bet kažkodėl su-kasi tik apie nelaisvę: plėšrių žv-eriu, gyvenančiu voljere – beveik laisvėje („jeigu gali laisvė būti be-veik“), paukščių, kuriems kerpmi sparnai, ir beždžionių:

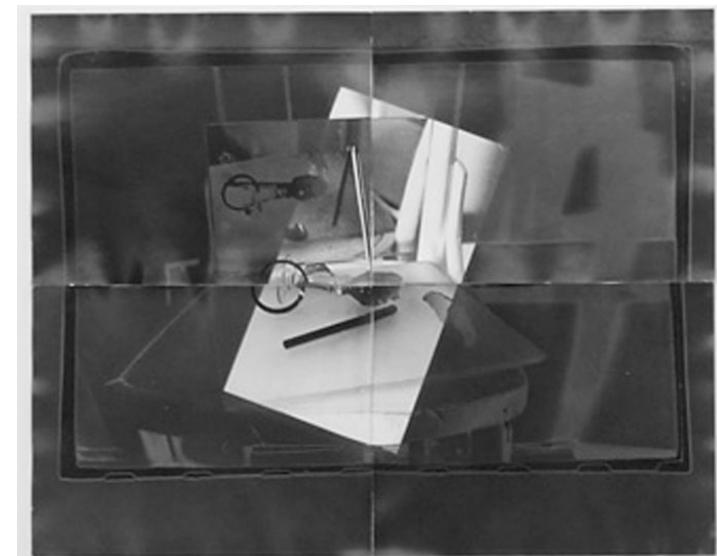
– O tu žinai, kad beždžionėms kiekvieną dieną duoda svaigalų?

– Konjako?

– Norėtum. Jos gauna kasdien pusę stiklinės vyno, tai, kas vadina-ma rašalu, kur iš supuvusių obuo-lių spaudžia. Beždžionė panašiau-sia iš žvérių į žmones, vynas joms

tinį lietuviškos fotografijos fraką. Laisvės buvo prisigėres ir nufotogra-fuotos tikrovės bjaurumas, ran-duotas pasidygėjimas savimi, iš kiekvienos emulsijos poros varvan-tis nudėvėtas paprastumas ir skur-das – Kaunas atrodo neremontuo-tas visą amžių, aplipęs dulkėmis, beveik iki kaulų apgraužtas tirps-tančio sniego ir lietaus. Taip juk ne-galima buvo vaizduoti tarybinės tik-rovės. Ir pats požiūris į fotografiją buvo laukinis, nes nė vienas „plėš-rus“ nesilaikė jokių taisyklių, ne-bent taisykles suardytį pačią foto-grafijos sampratą, paneigtį visus atsakymus į klausimą „kas tai?“ ir palikti žiūrovą nesvaraus abejojimo būsenos, kai nebežinai, ar čia rima-ta, ar ne, ar tai svaiginantis absur-do atsivérimas, ar tiesiog pakvailio-jimas.

Laisvi buvo fotografai ir vienas kito atžvilgiu. Parodoje pristatyti penki autorai – penkios fotografi-jos koncepcijos. Štai Saulius Paukštys dekonstravio iluzinę foto-grafijos erdvę, suardė jos vientisu-mą, klijuodamas nuotraukas lyg at-minties atplaišas, į sutemusią, nudrengtą miesto „realybę“ įterp-damas, pavyzdžiui, švytintį šeimyni-nio gyvenimo negatyvą – kaip jau-kios rutinos priebégą nuo sistemos šalčio. Jo fotografuojami žmonės skaudžiai paprasti, nespinduliuo-

Gintautas Stulgaitis. „Natiurmortai“. 1980–1990 m. Iš Stulgaičių šeimos archyvo

ve jis žvelgė tokias neįprastais kam-pais, kad vaizdas jau nebéra maty-mo ekvivalentas, bet kalba apie tai, ko negalima, niekada nepavyksta pamatyti – kaip ta vyriško nugara už langą saugančiu grotu, beveik simbolinė laiko fotografia. Gintau-tas Stulgaitis, priešingai, stengési grąžinti fotografiją pris meno išta-kų – tapę šviesa, kurdamas ne natiurmortus, o erdvės filosofiją, vaikšiodamas briaunomis tarp šviesos ir tamsos, tarp tikrovės ir at-spindžio, tarp daikto ir jo antrininko, tarp fotografijos ir tapybos. Jo fotografijos „nušviciastas“ skuduras, suolelis ar cilinių lėbautojai atrodo lyg klasikinės tapybos dviasios, aplankiusios kasdienybę.

Arūno Kulikausko kūryba per daug įvairi, kad ją būtu galima ap-būdinti dviem sakiniams ar pristattyti ant vienos NDG mažosios salės sienos. Tad šalia garsiosios pastipusios katės ir „Zoo daikto“ parodytas tik vienas projektas, kuriuo jis užbėga už akijų šiuolaikinio meno apropiacijoms. Anuomet jis pasi-savino seno namo palépę rastą ne-gatyvų archyvą, kurį būtų sunaikinę praeities „kultūriniai dulkiai“ valytojai – 1939 m. kažkieno Palangoje fotografiuotus žmones. Matant tris kartus vis kita spalva atspaustintą kadą, stiprėja užmarštis ir persiklojusiu laiko sluoksnių nuo-jauta: kopose stovi vyras su chalatu ir portfeliu, moteriškės, apsimetu-sios japonėmis (skėčiai, gélétos suknelės, primenančios kimono). Kiek-vienas kadras vis klausia: kas taip keistai fotografavo 1939 metais Lie-tuvoje? Kol kas nieko apie tai neži nome.

Ligiai taip pat galėjome toliau nežinoti ir apie „Plėšriusius“, ypač todėl, kad jau mirusių fotografių, Stulgaitės ir Dragūno, darbai po tru-putį geso asmeninių saugyklų tylo-je, galėjo ne tik išsitrinti iš kolektyvinės atminties, bet ir išnykti fiziškai. Galėjo, jei ne parodos kuratoriés ir fotografas Gintaras Česonis, pasi-rūpinęs šių fotografių archyvų per-émumu ir išsaugojimu. Jau minėtos didelės (nes joje turėjo tilpti visas natūralaus dydžio vaikas) Dragūno fotografijos banguoti ir pageltę

Arūnas Kulikauskas. „Sportinis automobilis“. 1983 m. AUTORIAUS NUOSAVYBĖ

atsipalaivdavimui, kad neišprotėtų už grotų.

Jaunimo bendruomenės, arba „šutvės“, apie kurią pasakojama fil-me, susibūrimo vieta buvo fotolo-boratorija, kur buvo ryškinamos ne tik vestuvinės, bet ir „nelegalios“ pusiau apsinuoginusios Auksės (In-geborga Dapkūnaitė) nuotraukos. Nelegalumas, beveik laisvė sovieti-niame voljere, alkoholis nuo išpro-tejimo ir normalumo ribas peržen-gusi fotografija – štai tokios jungtys, liudijančios idėjų apytakos intensy-vumą ir plotį dusinančioje tyloje.

Vis dėlto svarbiausia laisvės dis-kurso reiškimosi vieta buvo pačios fotografijos. Parodos kuratorės Margarita Matulytė ir Ieva Mazū-raitė-Novickienė pasakojo, kaip jas iš pradžių sutrikdė ryškios, „velyki-nės“ fotografijų spalvos – jųliau nei tuo metu Vilniuje išgražinusios šven-

kraštai užkonservavo naikinimo procesą – dar kiek, jei nebūtų padirbėj Lietuvos dailės muziejaus restauratoriai, ant nuotraukos už-rašyta dedikacija „Sūnui Jonukui tėveliui. Atminčiai“ būtų tik liūdnai ironiškas naikinančios laiko galios patvirtinimas.

Iš naujo atrastos, atkurtos, vėl su-grąžintos į kultūrą Kauno fotografi-jos nėra tik normalūs vienetiniai atspaudai, atliki dabar jau pasenu-sia technologija ir laikinai užpildę vieną NDG salę ir du koridorius. Tai yra ir negailestingos liudininkės kultūrinės atminties teisme – vaiz-das po vaizdo veriasi vis gilesnė ne-zinojimo duobė. Kiek dar visko pamiršta? Ką mums sako tie pamiršti faktai? Parodoje surinkta dokumentinė medžiaga atgaivina „Plėš-rių“ aršulį, kartais nebejisivaizduojamą fotografinį idealizmą: „Žiemą pakeleivingomis mašino-mis važiuodavau fotografioti į miš-ką, – pasakoja Kulikauskas, – įklim-peš iki pažastų brisdavau per sniegus, kad nufotografuočiau ko-kį nors visiškai paprastą medį ar šiaip vaizdą (kam to reikėjo, iki šiol nežinau).“ Už fotografavimą galė-jai būti areštuotas, galėjai kurti ži-nodamas, kad beveik niekam tai ne-rūpės, parduodavai šaldytuvą (tai Liagas), kad surengtum parodą. Taip gyenant, didžiausias laisvės pojūtis gimsta tada, kai kloji sluoksniai prasmes, o tarpsluoksniuose susikaupusi tyla virsta laisve mastyti, kai gali fotografijomis juoktis iš žiūrovo noro viskų suprasti leng-vai, paskubomis, be pastangų, ir lė-tinti, lėtinti, lėtinti jo žingsnius. Juk iš esmės tai ir sakė Stulgaitis: „Aš norėčiau, kad mano darbuose atsi-skleistų gyvenimo prieštaravimų ir santykijų visuma. Vienu žodžiu, noriu, kad žmonės mastytu, kad žiū-rėtų taip, kaip žiūri kartais užsigal-voję į peizažus, ugnį, dangų, lietų.“ Užsigalvojės esi laisvas.

Paroda veikia iki balandžio 3 d.
Nacionalinė dailės galerija (Kon-stitucijos pr. 22, Vilnius) dirba ant-radieni, trečiadieni, penktadienį ir šeštadienį 12–19 val., ketvirtadienį 13–20 val., sekmadienį 12–17 val.

Prasideda kino maratonas

12 „Kino pavasario“ filmų, kuriuos būtina pamatyti

„Kino pavasaris“ prasidės jau ateinančių ketvirtadienį. Kaip visada, programoje gausu filmų, kuriuos būtina pamatyti. Tai – ir didžiuju festivalių laureatai, ir tiesiog įdomūs šiuolaikinio kino reiškiniai. Šiemet festivalio programą papuoš Šarūno Barto filmų retrospektiva, galėsime pamatyti visus pernai sukurtus lietuviškus filmus ir daug lietuviškų premjerų. Besižavintiems Rytais – Lietuvoje vis dar nepamiršto Kim Ki-duko retrospektiva. Labiau į Balkanus pasislinkusi konkursinė programa prasidės festivaliu artėjant į pabaigą, todėl ją pristatysime vėliau. Dabar patarimai tiems, kurie iš „Kino pavasario“ laukia originalaus, netiketo ir jaudinančio kino, sugebančio pažadinti iš gilaus žemos miego. Rekomenduojamus filmus pateikiame abėcėlės tvarka.

„Apie dievus ir žmones“ („Des Hommes et des Dieux“, Prancūzija, 2010, 120 min.)

Apie ką. Filmo pagrindas – tikri įvykiai. 1996 m. Alžyre buvo pagrobtai septyni trapstų ordino vienuoliai, gyvenę kalnų kaimelyje. Po dviejų mėnesių buvo rasti jų kūnai, o penkiasdešimt šešias pagrobimo dienas ir mirties aplinkybes iki šiol gaubia paslaptis. Neaišku, ar vienuolius pagrobė islamistai, ar jiems kaltę sumanęs suversti Alžyro sau-gumas. Vienuoliai išskūrė Alžyre ne tam, kad įtikintų musulmonus pri-minti krikščionybę, bet tam, kad liudytų tikėjimą, suvoktų kaip atsivérimą kitam žmogui.

Kodėl. Didžiuoju Kanų festivalio prizu pernai ir geriausio prancūzų filmo „Cezariu“ praėjusių savaitę apdovanotas Xavier Beauvois filmas – ne apie kankinius. Režisieriu svarbiu atskleisti vienuolių pasirinkimo motyvus, kai jie turi nuspresti, ar liks islamistų terorizuo-jamame kaime, ar pasitraukė iš vienuolyne. Jie lieka ne todėl, kad trokšta aukos, bet todėl, kad nenori palikti globojamų vietas žmonių. Filmas apie tikrają krikščionybę, kurios tikslas – ne suprišinti žmones, bet ištisiesti jiems pagalbos ranką.

Kam. Neefektingu, bet gilių filmų gerbėjams. Vertinantimems gerą vaidybą ir originalų garso takelį.

„Aurora“ (Rumunija, Šveicarija, Prancūzija, Vokietija, 2010, 181 min.)

Apie ką. Apie nevykčių, kuris netikėtai pradeda šaudyti į nepažįstamus žmones. Prieš tai iš jo buto imadinti daiktai, jis palieka žmoną, darbe atsiranda problemų. Bet akivaizdžiausias filme – herojaus konflik-tas su tikrove. Ji paprasčiausiai „užkniso“. Todėl vyros skelbia jai karą.

Kodėl. Cristi Puiu filmai yra iššūkis ir kino stereotipams, ir jų sufor-muojiems žiūrovams. Šie „Auroroje“ paverčiami lėtos žmogžudystės liudininkais, nors iki pat finalo teks laukti režisieriaus nuorodų, kas ir

kodėl žudo, kodėl būtent tuos žmones, o ne kitus? Puju priverčia klausti savęs, ar gyvenime mes taip pat suprantame viską, kas supa, ir kodėl žmonės elgiasi taip, kaip elgiasi? Tikrovė – pagrindinis filmo personažas. Sutirštintės buitines jos detailes, režisierius kuria absurdžišką erdvę, prilygstančią Ionesco ir Kafkai.

Kam. „Pono Lazaresku mirties“ ir naujojo rumunų kino gerbėjams. Labai juodų komedijų mėgėjams.

„Kai mes išeiname“ („Die Fremde“, „When we Leave“, Vokietija, 2010, 119 min.)

Apie ką. Apie dvidešimt penke-rių moterų Umają, kuri grįžta iš Stambulo su sūneliu į Berlyną pas savo tėvus. Moteris nebegali pakęsti vyro patyčių ir nori pagaliau spręsti pati, kaip jai gyventi. Bet Umajos šeima negali peržengti religijos ir papročių barjerų. Kad išsaugotų reputaciją, ji privalo grąžinti dukterį jos vyrui. Umaja pabėga. Ji siekia integruoti į visuomenę, kurios da-limi jaučiasi – dirbtini, mokyti, pati auginti sūnų. Bet ji niekada nepasi-jus saugi.

Kodėl. Vokietijoje vis atviriau kal-bama apie joje gimusių turkų pro-blemas, susijusias su jų tapatybe. In-tegracijos problemos ir taikus jvairių tradicijų bei religijų sugyvenimas – globalaus pasaulio aktualija – filme pateikta pasitelkus tradicinės me-lodramos konvencijas.

„Keturi metų laikai“ („Le Quattro volte“, Italija, Vokietija, Šveica-rija, 2010, 88 min.)

Apie ką. Apie seną piemenį, ku-

savio rezidenciją, 80 žmonių aptar-naujančio personalo ir žmonų – vo-kiečių RAF teroristę Magdalenu Kopp. Berlyne Carlosas planavo ter-oristinius aktus visoje Europoje. Taip pat jis gyveno Vengrijoje, įtar-riama, kad iš Lenkijos. Žlugus so-vietų režimui, Carlosas rado prie-globstį Sudane, kur 1994 m. jis ir sugavo prancūzų agentai. Prancū-zijoje jis buvo nuticas kalėti iki gy-vos galvos. Ten ir atlieka bausmę. Carlosas tapo ne vieno detektyvio romano personažo prototipu.

Kodėl. Režisierius Olivier Assa-yas sako, kad svarbu suvokti teroristo psichiką, jo vidinę logiką: „Carlosas buvo ne pabaisa, o sudētingas žmogus. Tam tikra prasme jis atspindi visą 7-ojo dešimtmecio kartą, nuėjusią keliu nuo idealizmo iki cinizmo.“ Assayas (g. 1955) Prancūzijoje turi kultinio režisie-riau statusą ir laikomas postmodernistiniu François Truffaut tradi-cijos tėsėju.

Kam. Kairuoliams. Assayaso ger-bėjams. Venesuelos prezidento Hugo Chavezo, kuris iki šiol vadina Carlosą „revoliucijos kareiviui“, draugams. Veiksmo ir biografinių filmų mėgėjams.

„Nepaleisk manęs“ („Never Let me Go“, D. Britanija, JAV, 2010, 103 min.)

Apie ką. Apie tris jaunuolius (Carrey Mulligan, Andrew Garfield, Keira Knightley), kurie kartu praleido vaikystę internate. Vėliau jie sužino, kad tai nebuvu paprasta mo-kyklą, jie yra klonai, atsarginės žmo-nių dalys.

Kodėl. Tai ne pirmas filmas apie žmones, kurie tampa atsarginių orga-nų banku, bet pirmas tokis žmo-giškas filmas. Jame nėra jokių išori-nių moksliškės fantastikos filmų pozymių. Greičiau atvirkšciai – režisierius Markas Romanekas pa-kviečia mus keliauti atgal, į 9-ąjį ir 10-ąjį dešimtmecius, iš atrukų pra-ėjusį laiką: kasetinius magnetofo-nus, nemadingas dabar šukuosenas ir keistai atrodančius automobilius. Filmas prisodrintas keistos poe-zijos, subtilių niuansų, tai ir meilės istorija, ir subtili refleksija apie bren-dimą.

Kam. Kazuo Ishiguro skaityto-jams. Kamerinių filmų gerbėjams.

„Norvegų giria“ („Norway no mori“, „Norwegian Wood“, Japonija, 2010, 133 min.)

Apie ką. Keturių dvidešimtmeciu-japonų meilės istorija, kurios fonas – audringi 1968-ieji. Herojus sieja daugybę paslapčių. Naoko ir Kizu-ki taip artimai bendrauja nuo pat vaikystės, kad seksas tarp jų nejma-nomas. Kizuki nusižudo, apimta depresijos Naoko suartėja su Vata-nabe. Šis turi ryšį su kita mergina. Jo laukianti, trykstanti gyvybe Midori yra visiška lūdnosis Naoko priešingybė.

Kodėl. Režisierius Tran Anh Hungas siekia, kad kiekvienas fil-mo kadras išliktų žiūrovo atminty-je. Jis tiesiog atakuoja tų vaizdų grožiu – medžių, žolės, drėgnos ly-

„Norvegų giria“

vaizdų. Žiūrovas turi pagalvoti, kad surastą visus elementus. Tam tikra prasme jis turiapti operatoriumi ir suprojektuoti savo peizažą arba pasidaryti montażininku, dėliojan-čiu filmo visumą. Jo užduotis – „už-baigt“ filmą, prisiimti už jį atsakod-nių tradicijai, kai stengiamasi vi-sais būdais išspausti žiūrovo ašarą.

Kam. Nebijantiems iššūkių. Filo-sams. Tikintiems, kad kinas gali egzistuoti už humanistinės ir antro-pocentristinės paradigmos ribų.

„Nepaleisk manęs“ („Never Let me Go“, D. Britanija, JAV, 2010, 103 min.)

Apie ką. Apie tris jaunuolius (Carrey Mulligan, Andrew Garfield, Keira Knightley), kurie kartu praleido vaikystę internate. Vėliau jie sužino, kad tai nebuvu paprasta mo-kyklą, jie yra klonai, atsarginės žmo-nių dalys.

Kodėl. Režisierius mėgsta per-žengti estetines, gero skonio, por-nografijos ribas, bandyti žiūrovų psichikos ir apskritai atsparumą, šoki-ruoti natūralistiškais vaizdais.

Formaliu požiūriu „Pasinerk į tuš-tumą“ – išskirtinis kūrinys. Kame-ra nuosekliai rodo pasaulį kaip sub-jektivų, tik kaip gryna savimonė egzistuojančio personažo požiūri, būtent žiūréjimas yra vienintelis jo egzistencijos būdas. Tačiau filmo turinys, deja, įkalintas „Tibeto miru-sių knygos“ interpretacijos rė-muse.

Kam. Tikintiems reinkarnaciją. Besidomintiems šiu dienų kino kra-štinumais. Snobams. Budis-tams. Stiprių nervų žmonėms.

„Poezija“ („Chi“, „Poetry“, P. Ko-reja, 1936 min.)

Apie ką. Apie vienišą šečiasde-šimtmecę Miju, kurią supa kančia ir blogis. Jos pauauglys anūkas susi-painioja su nusikaltėliais, santykiai su dukra sudėtingi, moteris slaugo

„Apie dievus ir žmones“

Kam. Mégstantiems jaudinančius filmus, nesigédantiems kino su-žadintų ašarų, aktorių Sibil Kekilli gerbėjams.

„Karlosas Šakalas“ („Carlos“, Prancūzija, Vokietija, 2010, 330 min.)

Apie ką. Apie pavojingiausią ir labiausiai ieškomą 8-ojo ir 9-ojo de-šimtmecijų teroristą Carlosą – iš Ve-nesuelos kilusį Ramirezą Iljičiu Sanchezą (g. 1949). Jis studijavo Maskvoje, treniravosi Kuboje, Jordaniijoje ir Irake. Dauguma jo te-rroro aktų Londone, Paryžiuje, Vie-noje buvo nukreipti prieš Izraelį ir žydus, nes Carlosas kovojo palesti-niečių pusėje. 1976 m. jis atsidūrė Rytų Berlyne. Čia Carlosą globojo VDR saugumas „Stasi“. Jis turėjo

mintus iš dulkių, kurias kasdien renka nuo bažnyčios grindų. Filmas balansuoja tarp etnografinio, antropo-loginio dokumento apie ramų valstiečių gyvenimą, kurio ritmą žy-mi darbas ir religiniai ritualai, ir filosofinio esė apie žmogaus ir gam-tos ryšį, gyvybės ir mirties ciklą.

Kodėl. Tai – vienas originaliausiai paskutinių metų filmų. Režisierius Michelangelo Frammartino teigia: „Sekame keturių personažų – pie-mens, jaunos ožkos, medžio ir an-glies likimus, tačiau iš tikrujų filmo herojų yra siela. Filmavome kūnus taip, kad iškelume tą vidinį buvi-mą. Tai – paviršių filmas, bet sukur-tas su nuostata iš išitikinimu, kad kamera sugeba pagauti po paviršiaus slypinčią esmę. Filmas sudė-liotas iš paprastų, beveik primityvių

NUKELTA | 9 PSL.

Palaimintieji tyli

Krësle prie televizoriaus

Simboliską filmą pasirinko **TV3** švęsti Lietuvos nepriklausomybės dieną. Šiavakar (**11 d. 23 val.**) galėsime pasižiūrėti Jameso Camerono „*Titaniką*“. Žinoma, išgirdę žodį „*Titanikas*“ pirmiausia prisimeni katastrofą. Katastrofiskos nuotakos Lietuvoje dabar madingos. Net reanimuotų „Giminų“ anonese Antano Šurnos vaidinamas patriotas, šeimos tėvas ir tikras klasikinis lietuvis oportunistas kažkam priekaišttauja, kad ne tokią Lietuvą išsivaizdavo prieš dvidešimt metų. Aš taip pat išsivaizdavau ją kitokią. Bet nesu Šeputis, tik Ūbis, todėl ir sakau, kad ne marsiečiai tą Lietuvą suktūrė, o mes patys. Savo rankomis ir savo balsais, kuriuos atiduodame vi-sokioms persirengelių partijoms ir gražuiliams.

Man „*Titanikas*“ – meilės istorija. Galite šaipyti, bet ji graži ir liūdnna, nors filmas gana nuobodus. Bet

„Aviatorius“

ATKELTA IŠ 8 PSL.

neigal vyrau ir pati serga mirtina ligą. Tačiau ta elegantiška ponia turi paslapči. Ji yra vietinių kultūros namų poezijos būrelio narė. Poezijoje Mija atranda kelią, vedantį ją višiško išsilaisvinimo link. Ji pradeda fiksuoti akimirkas, gestus, mintis. Tai savo išta meditacija, kuri jai padės kitaip pažvelgti į artimusius, išlaisvins iš baimės ir pykčio.

Kodėl. Garsiosios „Oazės“ autorius Lee Changdongas pats yra rašytojas. „Poezija“ – tai ir meditacija apie kino prigimtį. Poezija, kinas, budistinė užuojauta filme susilieja ir tampa nuoroda į vidinį išsilaisvinimą, kiekvienam prieinama, nors ir neįvardytu paslapči. Todėl tai vienas iš vis retesnių šiuolaikiniame kine filmų, kurių autoriai dalisi su žiurovais savo vidine patirtimi.

Kam. Vertinantiesiems išminta kiną. Poetams. Ieškantiems būdų išsilaisvinti.

„Socializmas“ („Film Socialisme“, Prancūzija, Šveicarija, 2010, 101 min.)

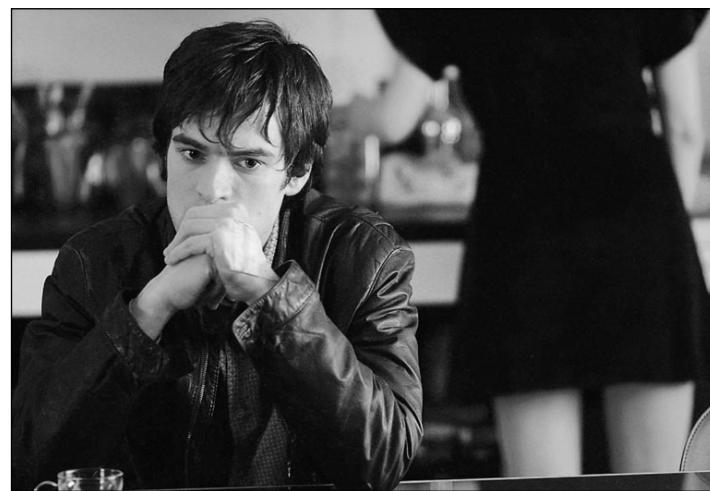
Apie ką. Filosofinė kelionė Vi-duržemio jūra (ji labai svarbi Godard'o kino istorijos koncepcijai) iki Europos ištakų primena asociacijų

Leonardo DiCaprio gerbėjams atrodo kitaip. Ir aš juos suprantu – DiCaprio yra ne tik gražuolis, bet ir labai geras aktorius. Tik manau, kad gerausiai jam sekasi Martino Scorsese filmuose. Todėl mielai ne pirmą ir ne antrą kartą pasižiūrēsiu „Aviatorių“, kurį **BTV** šiandien rodo per pietus (**11 d. 14.45**) tiems, kurie jau atmintinai moka visų Lietuvos televizijų šventinių dienų tvar-karaštį, primenantį vašių stalą su tradicinėmis mišrainėmis ir šakočiais. Kasmet kartoja pamaldos ir iškilmingi Seimo posėdžiai, veidai ir žodžiai. Tada jau tikrai geriau prisiminti keistuolių vienisių Howardą Hughes'ą – turtuoli, išradęjį ir kino kūrėją. Jis buvo mizantropas, o ypač nekentė veidmainių, šventei-vų ir apsimetėlių. Be to, sinefilas Scorsese filme prikelia Holivudo auksu amžių ir mitines jo figūras Katharine Hepburn, Avą Gardner,

Errolą Flynną, Charlie Chapliną, Joan Crawford, Orsoną Wellesą... Turiu prisipažinti, kad dažnai žiūrėdamas Scorsese filmus pasijuntu taip, lyg būčiau grįžęs į jaunystę ir laikyčiau kino istorijos egzaminą. Dar vieno išmintingo šio savaitgalio filmo – Jacques'o Audiard'o 2005 m. „*Plakti mano širdis nustojo*“ (**LTV, 13 d. 22.15**) herojs – taip pat mizantropas. Dvidešimt aštuneriu Tomas (Romain Duris) eina tévo pédomis, o šis užsiima nešvariomis machinacijomis nekilnojamuoju turtu. Tačiau vieną dieną Tomas pradeda mokyti groti pianinu. Mokytoja – jauna vietnamietė piastinė. Tomas nujaučia, kad šis susitikimas – paskutinė proga pakeisti gyvenimą, tapti savarankiškam, pagaliau tapti geresniu.

Seniai mėgstu Audiard'ą. Jo filmų pavadinimai tokie pat keisti („Žiūrėk į krentančius žmones“, „Ant mano lūpų“, „Kuklus didvyris“) kaip ir jų herojai. Juos jungia brendimo motyvas, nors pats garsiausias ir, ko gero, geriausias režisierius kūriny „Pranašas“, pasakojantis jauno arabo brendimo kalėjime istoriją – tai ir negailestingas kaltinimas sistemai ir visuomenėi.

„*Plakti mano širdis nustojo*“ – lyriškesnis, režisierius palieka žiūrovams vilties. Audiard'as sakė: „Mégstu dramas, nes jose visada veikia kaukės. Laukiu akimirkos, kai pasirodo mano herojus. Svarbu, kad jis formuočiai mūsų akys. Iš pat pradžių supratau, kad „*Plakti mano širdis nustojo*“ sems jėgų iš aktorių arba aktoriaus. Todju reikė-

„*Plakti mano širdis nustojo*“

jo rodyti stambiu planu. Pasaulis ap-link juos turėjo egzistuoti tik garsu forma arba žmonių, pasakojančiu,

kas Jame vyksta, žodžiais. Tai teatrališkas triukas. Daugumos filmų personažai privalo būti didvyriai. Klausimas, kaip jie turi tapti tokie? O kas jiems atsitiks, kai jie nebebus didvyriai? Su kokiais iššūkiais jie privalo susidoroti? Aš atsakau į tuos klausimus ekranė nerodydamas išorinio pasaulio. Mano herojus turi brautis per gyvenimą kaip užpuoliukų būrys.“

Dabar turėčiau bandyti iš dešimt karto rodomų komedijų išrinkti kurią nors ne tokią vulgarią, iš tų pačių trilerių – labiau pamirštą, paminėti vieną kuo nors išskiriant lietuvišką filmą (kelintą kartą vien siemet LTV rodo Raimondo Vabalo „*Skrydž per Atlantą*“?), bet toliai neviltis dvelkia iš televizijos programų, kad vis dažniau pagalvoju,

ar ne laikas baigtį šiuos rašinėlius.

Žinoma, galiu priminti, kad Clintas Eastwoodas savaime yra vertybė, todėl net jo 1982 m. sukurtas „*Dangaus lapinas*“ (**LNK, šiankti, 11 d. 01.15**) apie NATO lakūną, gaunantį užduotį pavogti viršgarsinį sovietų lėktuvą, savaip įdomus ir pamokomas šaltuojo karo liudijimas. Vaikams galiu parekomenduoti Gilo Kenano „*Žarijos miestą*“ (**TV3, 13 d. 11.45**) apie požeminių gyventojus, kurie turi sugalvoti, kaip pabėgti iš tamsoje vis labiau dūstančio miesto. Filmas turi ekologinių potekščių, todėl dar ir aktualus. Bet geriau pacituosiu nesenai išgirstą frazę: „Palaiminti tie, kurie neturi pasakyti, bet nepaisant to tyli.“ Manau, kad jis labai tinka šitam ilgam savaitgalui.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

ir aliužių dėlionę, žodžių ir vaizdų koliažą, sudėliotą iš garsių filosofų (Sartre'as, Derrida ir kt.) teiginį ir chrestomatinių filmų (Eisensteino, Varda ir ktų) kadru. Laivas – savotiška metafora: paskutiniaiems dešimtmiečiai Godard'as surengė ne vieną iškylą į kino istoriją. Tai – ir parados filmas. Godard'as nori grįžti atgal į praeitį, bet naudojasi naujausiaisiai kino technikos laimėjimais. Jis bando prikelti praeities aiudus ir garsus.

Ir Godard'as, ir filmo personažai paprėžia citatiškumo principą, taip įgyvendindami postmodernistinio meno postulatą: kūryba šiaisiai laikais yra tik nuolatinis idėjų, vaizdų ir žodžių „recyclking“, perdibimas. Vienas didžiujuoju kino eksperimentuotojų Jeanas-Lucas Godard'as yra ištikimas savo principams: jis siekia priversti žiūrovą mastyti, nors karta neatsisako ir paprastos propagandos.

Kodėl. Nes kinas dabar retai su-teikia galimybę patirti tikrą intelektualinį malonumą.

Kam. Kairuoliams. Intelektualams. Snobams. Dėlionių ir koliažų mėgėjams. Tikintiems Godard'o genialumu.

„*Tylūs stebėtojai*“ („Ovsianki“, Rusija, 2010, 75 min.)

Apie ką. Popieriaus kombinato

direktorius Mironas nori palaidoti savo žmoną Tanią ten, kur jie praleido medaus mėnesį, Rusijos gilumoje, prie gražaus ežero. Jis prašo draugo fotografo, kad šis vyktų kartu ir padėtų atsisveikinti su žmona. Ją Mironas nori sudeginti prie vandens, sekdamas ugrofinių tau-telės ritualais. Vyras išsirengia į ilgą kelionę. Mironas pasakoja draugui apie savo gyvenimą. Kai jie pasiekia šventajį ežerą, našlys suvokia, kad nebuvu vienintelis, mylėjęs Tanią.

Kodėl. Aleksejus Fedorčenka – unikalus režisierius net tarp rusų autorinio kino kūrėjų. Jis išgarsėjo vadinamuuoju „mocumentary“ „Pirmi Ménulyje“. Naujame filme Fedorčenka rodo Rusiją kaip kultūrų kapines. „*Tylūs stebėtojai*“ sulaukė gana kontroversiškų vertinimų: vieniem sukėlė susižavėjimą ypatinė vizualinė filmo estetika, kiti tai laiko siuolaikinio kino narcisizmo požymiu.

Kam. Rusų autorinio kino gerbėjams. Pritariantiems filmo herojui, teigiančiam, kad „žmogus miršta, lieka tik meilę“.

„*Vaikams viskas gerai*“ („The Kids are All Right“, JAV, 2010, 104 min.)

Apie ką. Apie krizę, ištikusią laimingą porą, kuri augina du vaikus. Vaikai nori sužinoti, kas buvo jų

biologinis tėvas. Taip namuose pasirodo tas trečias... Polas (Mark Ruffalo) kadaise už spermą gavo 60 dolerių ir apsidžiaugė galėjės kažkam padaryti gera. Dabar jam priklauso ekologinė ferma ir jis patenkintas sužino, kad turi du žavius vaikus. Jis net užmezga romaną su vienu iš jų mama.

„*Vaikams viskas gerai*“

Kodėl. Režisierė Lisa Cholodenko apverčia aukštyn kojom tradičinės komedijos apie vedybinę krizę siužetą. Filmo pora yra dvi lesbietės – gydytoja Nikė (Annette Benning) už ši vaidmenį buvo nominuota „Oskaru“ ir svajingoji Džuli (Julianne Moore). Jos kartu jau be-

vi, ir taip atskleidžia visuomenėje vykstančias svarbias permainas.

Kam. Komedijų entuziastams. Subtilių dialogų ir Julianne Moore gerbėjams. Žmonėms. Nepradarusiems sugebėjimo mastyti homofo-bams.

PARENGĖ Ž. P.

Parodos	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Paroda „ZOO“ fotografija. Kaunas. Paskutinis sovietmečio dešimtmetis“ iki 20 d. – Algimanto Švégždos (1941–1996) tapyba, grafika, piešiniai	tapybos paroda „Sunny Hotel“ Ryčio Valentino tapybos paroda
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai iki 20 d. – Elenos Kniukštaitės tapybos darbų paroda	„Titaniko“ ekspozicijų salės <i>Maironio g. 3</i> Valentino Antanavičiaus personalinė paroda iki 12 d. – studentų ir dėstytojų paroda „Latvijos ir Lietuvos metalo menas“
Radvilų rūmai <i>Vilniaus g. 22</i> Paroda „Leonas Lagauskas. Estampai. Piešiniai. 1954–2009 metų kūryba“	Pamėnkalnio galerija <i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> Laimos Matijošaitės-Martinkienės „Poli-morfiniai“
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3 A</i> Mados paroda „Art Deco stilis (1918–1939)“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos Paroda „Karališkės Viktorijos laikų mama 1830–1900 m.“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“ Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“	Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> iki 12 d. – Jolantos Kyzikaitės tapybos ir piešinių paroda „Laikinai išvykus“ nuo 17 d. – Naglio R. Baltušniko paroda
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenolas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė Paroda „Lietuvos Sentikių bažnyčiai 300 metų“ Paroda „Kazio ir Gabrielių Varnelii dovana“	Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> Aukštaitijos regiono menininkų paroda „Vilnius – vartai į Aukštaitiją 2011“
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644</i>	Teatro, muzikos ir kino muziejus <i>Vilniaus g. 41</i> Paroda „Lietuvos kinas. 1909–2009“ iki 15 d. – paroda „Vilnius – vartai į Aukštaitiją“
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilnius bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrinėjimų medžiaga“	Savicko paveikslų galerija <i>Trakų g. 7</i> iki 20 d. – Aleksandro Vozbino tapybos paroda „Erotinės istorijos“
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> iki 13 d. – paroda „If it's Part Broke, Half Fix it“ Carsteno Nicolai paroda „Pionier“ ŠMC skaitykloje – Benoît Maire ir Falke Pisano instalacija „Vienuša dykuma“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos parodų salė <i>Šv. Jono g. 11</i> Vilniaus miesto technologijų mokytojų metodinės tarybos paroda „Mėlyna“
Galerija „Actus magnus“ <i>Pilies g. 36–44</i> Ispanų menininkės Ariadnos Parreu paroda „Teleportretai“	Dailės parodų rūmai <i>Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i> Mindaugo ir Neringos Bumblų instalacija „Paskutinis tabu“ iki 13 d. – „Jaunojo tapytojo prizo“ menininkų paroda „Ateinantys“ Konstantino Gaitanžių tapybos paroda „Neuschwabenland“
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39/6</i> Paroda „Žvilgsnis į Aukštaitiją“	Kultūrų komunikacijų centras <i>Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4</i> Kaligrafinio paveikslų konkursų paroda „Mano vaikystės karalių pasaka“, skirta M.K. Čiurlionio 100-osioms mirties metiniams nuo 18 d. – videomeno paroda „Sudie, Baltazarai“
Užupio galerija <i>Užupio g. 3</i> iki 19 d. – Linos ir Adomo Šimkaičių paroda	ŠIAULIAI
Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus <i>Pilies g. 40</i> iki 16 d. – paroda „Lietuvių tautinis ir archeologinis kostiumas“ nuo 18 d. – Knygnešio dienai skirta fotografijų paroda „Paminklai Lietuvos knygnešiams“	Galerija „Laiptai“ <i>Žemaitės g. 83</i> Antano Matulevičiaus tapybos darbų paroda „Laisvės ilgesio ženkli“ iki 17 d. – Jono Sidaravičiaus (1937–2002) kūrybos paroda
Galerija „Kairė-dešinė“ <i>Latako g. 3</i> iki 12 d. – „2011 – Vilnius – vartai į Aukštaitiją“ Jaunujų grafikos ir skulptūros menininkų paroda „Sezonas“	Dailės galerija <i>Vilniaus g. 245</i> iki 15 d. – Jeano Lancių grafikos darbų paroda „Velo=Love“
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> Žilvino Kempino kūrybos paroda	Mario galeryje <i>Žiburio g. 7</i> Paroda „Socialus 7“ priklausomybė(s)“ ŠU menų fakulteto II kurso grafikos studenčių darbų paroda „Savimylas“
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> iki 19 d. – tarptautinio kūrybinio projekto „leškokam pakrantės“ paroda Ketvirtių rašto meno paroda	Skalvijos“ galerija <i>A. Goštauto g. 2/15</i> Jaunų menininkų grupės „Ukrop“ paroda „Identity“
VDA galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 19 d. – Władysława Radziwillowicziaus	Nacionalinis operos ir baleto teatras 18–20 d. 18.30 – PREMJERA! G. Verdi „OTELAS“. Muzikos vad. ir dir. – G. Rinkevičius, rež. – E. Nekrošius. Scenogr. – M. Nekrošius, kost. dail. – N. Gultaijėva
	Nacionalinis dramos teatras Didžioji salė 12 d. 18.30 – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – I. Bučienė 13 d. 12 val. – A. Lindgren „PEPĖ ILGA-KOJINĖ“. Rež. – E. Jaras 18 d. 18.30 – R.W. Fassbinderio „JUODOJI NAŠLĖ (LAISVĖS KAINA)“. Rež. – Y. Ross
	KAUNAS
	M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> iki 13 d. – italių menininkės Ileana Florescu
	„7md“ rekomenduoja
	Dailė Dvieju originaliai mąstančių menininkų susitikimas labai intriguoja. <i>Iki kovo 19 d.</i> „Lietuvos aido“ galerijoje (Žemaitijos g. 11, Vilnius) veikia <i>Kazės Zimbytės</i> (1933–1999) ir <i>Gintauto Trimako</i> (g. 1958 m.) paroda „ <i>Laikas ir erdvė</i> “. Galerija dirba antradienį–penktadienį 12–18 val., šeštadienį 12 – 16 val.
	Kovo 18 d., penktadienį, 16 val. Nacionalinės dailės galerijos auditorijoje įvyks susitikimas su modernaus ir šiuolaikinio meno muziejaus „Tate“ (Didžioji Britanija, Londonas) vadovu žiniasklaidos ir auditorijos formavimo reikalamas <i>Marcu Sandsu</i> . Svečias skaitą „Kaip praplėsti lankytojų rata“ galerijos erdvėje ir už jos ribų“. Po paskaitos planuojama diskusija. Jėjimas nemokamas.
	Muzika Kovo 18, 19 20 d. 18.30 Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre premjera – <i>Giuseppe Verdi „Otela“</i> . Muzikos vadovas ir dirigentas – Gintaras Rinkevičius, dirigentas – Martynas Staškus, režisierius Eimuntas Nekrošius, scenografas – Marius Nekrošius, kostiumų dailininkė Nadežda Gultaijėva, šviesų dailininkas – Levas Kleinas, chorų meno vadovas – Česlovas Radžiūnas.
	Teatras Kovo 12 d. 19 val. „Menų spaustuvėje“ vyks šokio ir gyvos muzikos spektaklis „ <i>Cukrus</i> “. Spektaklyje pasaulis skyla į dvi dalis: vaizdo projekcijos heroje – maža mergaitė – gyvena saldžiamie ir paprastame pasaulyje, o scenoje suaugusieji kovoja su cukraus vilionėmis, jas nugali arba joms pasiduoda. Šokis – Noelia Liñana (Ispanija), gyva muzika – Paco Enaluna (gitara ir vokalas), vaizdo projekcijos aktorių – Noelia Liñana, Ainara García
	Mažoji salė 17 d. 18.30 – R. Granausko „DUBURYS“. Rež. – S. Račkys 18 d. 18.30 – P. Siškindo „KONTRABOSAS“. Rež. – V. Masalskis
	KLAIPĖDA
	Vilniaus mažasis teatras 12 d. 18.30 – B. Clarko „PALAUKIT, KIENO ČIA GYVENIMAS?“. Rež. – J. Vaitkus 13 d. 16 val. – M. Ivaškevičiaus „MADA-GASKARAS“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys 15, 16 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MISTRAS“. Rež. – R. Tuminas 17 d. 18.30 – A. Strindbergo „FREKEN JULIJA“. Rež. – A. Areima 18 d. 18.30 – D. Lindsay-Abaire „TRIŪŠIO LANDA“. Rež. – V. Malinauskas
	Valstybinis jaunimo teatras 12 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ANGELŲ PASAKOS“. Rež. – V.V. Landsbergis (Salė 99) 12 d. 18 val. – M. Frayn „TRIUKŠMAS UŽ KULISŪ“. Rež. – P.E. Landi 13 d. 12 val. – J. Kelero, A. Jalianiauskas „PAIKA PEŁTY“. Rež. – A. Jalianiauskas (Salė 99) 13 d. 18 val. – A. Slapovskio „BAUSTI NEGALIMA PASIGALIĘTI“ (Pjesė Nr. 27). Rež. – D. Tamulevičiūtė (Salė 99) 16 d. 18 val. – M. McDonagh „PAGALVINIS“. Rež. – J. Vaitkus 17 d. 18 val. – W. Shakespeare'o „JEI TAIP, TAI ŠITAI“. Rež. – P.E. Budraitis 18 d. 18 val. – P.E. Landi „STRIP MAN SHOW – VISKAS APIE VIRYŠ“. Rež. – P.E. Landi
	Valstybinis jaunimo teatras „Lélė“ Didžioji salė 12 d. 12 val. – „EGLĖ ŽALCIŲ KARALIENĖ“. Rež. ir dail. – V. Mazūras 12 d. 18.30 – „PRIVATI VALDA“ (pagal M. Martinaičio pjese „Avinėlio teismas“). Rež. ir dail. – V. Mazūras 13 d. 12 val. – Just. Marcinkevičius „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis 18 d. 18.30 – „GELEŽIS IR SIDABRAS“ (pagal V. Šimkaus eiles). Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas
	Raganiukės teatras 12 d. 12 val. – „KARLSONAS IR MAŽYLIS“ (pagal A. Lindgrend). Rež. – L. Urbanavičiūtė 13 d. 12 val. – knygėlės „Mažojo dinozaurų istorija“ pristatymas
	KAUNAS
	Kauno dramos teatras 12 d. 15 val. <i>Tavernos salėje</i> – I. Hagerup „STIKLINĖ ARBATOS SU CITRINA“. Rež. – D. Juronytė 12 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – A.M. Sluckaitės „ANTIGONĖ SIBIRE“ (pagal J. Anouilh'aus „Antigonę“). Rež. – J. Jurašas 12 d. 18 val. <i>Perkojoje salėje</i> – H. Ibseno „ŠMÉKLОС“. Rež. – A. Areima. 13 d. 12 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – A. Sunklė-

<p>daitės „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygelę „Lapė ir kiliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė</p> <p>13 d. 15 val. <i>Penkojoje salėje</i> – Keturakio „AMERIKA PIRTYJE“. Rež. – V. Lencevičius</p> <p>13, 15, 16 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas</p> <p>16 d. 18 val. <i>Penkojoje salėje</i> – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius</p> <p>17 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – B. Srbjanovič „SKÉRIAL“. Rež. – R. Atkočiūnas</p> <p>17 d. 19 val. <i>Parketinėje salėje</i> – „VISKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinis („Cezario grupė“ ir „Menų spaustuvė“)</p>	<p>(sopranas), I. Misiūra (bosas-baritonas), G. Arbačiauskas. Groja instrumentinis ansamblis: L. Baublytė (fleita), A. Žiūra (klarnetas), D. Kalinauskas (bosinis klarinetas), R. Chačaturian (fortepijonas)</p> <p>13 d. 16 val. <i>Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistas V. Giedraitis (klarnetas). Programoje W.A. Mozart, M. Ravelio kūriniai</p> <p>16 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – F. Liszto giminė 200-osioms metinėms. M. Rubackytė Programoje F. Schuberto, F. Liszto kūriniai</p> <p>„Naujoji muzikų karta“</p> <p>16 d. 18 val. <i>Kauno filharmonijoje</i>, 18 d.</p> <p>19 val. <i>Vilniaus šokio teatre</i>, 19 d. 18 val. – <i>Klaipėdos koncertų salėje</i> – pianisto K. Uinsko koncertas „Romantikos keliais“</p>	<p>orkestras (vyr. dir. – M. Pitrénas), Kauno valstybinis choras (meno vad. ir vyr. dir. – P. Bingelis). Solistas M. Jančaitis (baritonas). Dir. – P. Bingelis</p> <p>12 d. 17 val. – Europos šalių kino forumas „Scanorama“ pristato C.Th. Dreyerio nebyly filmą „Žanos d'Ark aistra“. Komp. – B. Kutavičius. Atlikia Šv. Kristoforo kamerinių orkestras. Dir. – D. Katkus</p> <p>13 d. 17 val. – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistas V. Landsbergis (fortepijonas). Dir. – R. Šervenikas</p> <p>Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus</p> <p>16 d. 17.30 – „Amerikos virtuozi“ (Borowsky šeima) koncertas</p>
<p>Kauno muzikinis teatras</p> <p>11 d. 18 val. – G. Kuprevičiaus „KARALIENĖ BONA“. Dir. – V. Visockis</p> <p>12 d. 18 val. – C. Porterio „BUČIUOK MANE, KEIT“. Dir. – J. Geniušas</p> <p>13 d. 12 val. – W.A. Mozartio „MAŽOJI BURTŲ FLEITA“. Dir. – V. Visockis</p> <p>13 d. 18 val. – L. Adomačio „DULKIŲ SPINDESY“. Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervingis ir G. Visockis</p> <p>17 d. 18 val. – F. Leháro „LINKSMOJI NAŠLĖ“ Dir. – J. Geniušas</p>	<p>11, 12 d. 19 val. – PREMJERA! P. Čaikovskio opera „EUGENIJUS ONEGINAS“. Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibelhauptaitė, scenogr. – D. Birdas, kost. ir grimo dail. – J. Statkvičius, šviesų dail. – P. Mumfordas</p> <p>Lietuvos muzikos ir teatro akademija</p> <p>14 d. 18 val. – Gnesinų muzikos akademijos ir Alfredo Šnitkės muzikos instituto Fortepijono katedros vedėja, profesorė V. Nosina (fortepijonas, Rusija). Programoje J.S. Bacho, L. van Beethovenio, A. Skriabino, C. Debussy, M.K. Čiurlionio kūriniai</p> <p>18 d. 18 val. – D. Kirilauskio fortепijono klasės ir Estijos muzikos akademijos prof. A. Juozapėnaitės-Esmaa fortepijono klasės studentas M. Neverovas. Programoje L. van Beethovenio, R. Schumanno, F. Liszto, E. Griego, G. Bergo, C. Nielseno kūriniai</p>	<p>VILNIUS</p> <p>Kongresų rūmai</p> <p>11, 12 d. 19 val. – PREMJERA! P. Čaikovskio opera „EUGENIJUS ONEGINAS“. Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibelhauptaitė, scenogr. – D. Birdas, kost. ir grimo dail. – J. Statkvičius, šviesų dail. – P. Mumfordas</p> <p>Rašytojų klubas</p> <p>16 d. 17.30 – vakaras „Mūsų dvasisios gyvens inkiluos“, skirtas J. Strielkūnui atminti. Dalyvauja V. Daujotytė, poezių skaitys aktorė O. Dautartaitė, dainuojas K. Jakutis.</p>
<p>Kauno mažasis teatras</p> <p>12 d. 18 val. – V. Balsio „ŽMOGUS MEDYJE“. Rež. – V. Balsys</p> <p>13 d. 18 val. – „MOKÉK – DUOSIU“ (pagal G. Gugevičiūtės pjesę „Labas gyvenimas“). Rež. – V. Balsys</p>	<p>11, 12 d. 19 val. – PREMJERA! P. Čaikovskio opera „EUGENIJUS ONEGINAS“. Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibelhauptaitė, scenogr. – D. Birdas, kost. ir grimo dail. – J. Statkvičius, šviesų dail. – P. Mumfordas</p> <p>KLAIPÉDA</p> <p>Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras</p> <p>12 d. 18.30 – J. Strausso „ŠIKSNOSPARNIS“. Dir. – M. Barkauskas, S. Domarkas</p>	<p>Vilniaus mokytojų namai</p> <p>13 d. 15 val. <i>Svetainėje</i> – Vilniaus kupiškėnų klubo popietė. Svečiuose aktorius R. Adomaitis</p> <p>14 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras iš ciklo „Pažinkime Vilnių“. Vacaro viešnėja Vilniaus „Ainių“ klubo tarybos narė G. Mareckaitė</p> <p>15 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – Žemaičių vakaras. . otuoz knygos „Tytuvėnu Bernardinų vienuolyno kalvarijų maldynas ir giesmynas“ su kompaktine plokšteliu sutiktuvės. Renginjveda D. Juodkaitė-Dirgėlienė</p>
<p>Kauno valstybinis lėlių teatras</p> <p>11 d. 16 val. – vaikų popgrupės „Lašeliukai“ koncertas</p> <p>12 d. 12 val. – „NYKŠTUOK NOSIS“. Rež. – A. Stankevičius</p> <p>13 d. 12 val. – „KARALAITĖS BUČINYŠ“. Rež. – A. Stankevičius</p>	<p>18 d. 18 val. – D. Kirilauskio fortēpijono klasės ir Estijos muzikos akademijos prof. A. Juozapėnaitės-Esmaa fortēpijono klasės studentas M. Neverovas. Programoje L. van Beethovenio, R. Schumanno, F. Liszto, E. Griego, G. Bergo, C. Nielseno kūriniai</p> <p>Lietuvos muzikų rėmimo fondas</p> <p>13 d. 14 val. <i>Vilnius arkikatedroje baziliuje</i> – Lietuvos Moksly akademijos mišrus choras (choro meno vad. ir dir. – V. Versecas, chorm., koncert. ir dir. – J. Taučaitė), I. Milkevičiūtė (sopranas), B. Vasiliauskas (vargonai). Programoje K. Kavecko, J. Naujalio, A. Martinačio ir kt. kūriniai</p>	<p>Kazimiero bažnyčia</p> <p>15 d. 18.30 – J. Landsbergytė (vargonai)</p> <p>Klubas „Jazz kablys“</p> <p>16 d. 19 val. – P. Vyšniausko mokiniai ir <i>Jam session</i>. Dalyvauja saksofonininkai R. Barzdžius, T. Botyrius, M. Jankovskytė, R. Jaunius, J. Kuraitis, J. Maksimowiczius, G. Mockus, D. Praspaliauskis, G. Remeikis, J. Sakalytė, S. Šipavičius, K. Vaiginis, trimtininkas V. Skudas, klavišininkas L. Békša</p>
<p>ŠIAULIAI</p> <p>Šiaulių dramos teatras</p> <p>12 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – R. Teresas</p> <p>13 d. 12 val. – „JONIUKAS AVINIUKAS IR SESYTÉ ELENYTÉ“. Rež. – J. Žibūda</p> <p>13 d. 18 val. – C. Goldoni „VIEŠBUČIO ŠEIMININKÉ“. Rež. – R. Steponavičiūtė</p>	<p>17 d. 19 val. – „Skulptorius, matematikas ir lūpinė armonikėlė – ar tai įmanoma? Taip, jei tai – ritmenblizus!“ Dalyvauja L. Pivorūnas, A. Bukartas ir draugai</p> <p>Vilniaus B. Dvariono dešimtmetė muzikos mokykla</p> <p>T. Kosciuškos g. 13</p>	<p>Nacionalinė dailės galerija</p> <p>17 d. 18 val. – „Šveicarijos menininkų portretai“. Filmas „Paulas Klee: angelika tyla“ (rež. M. Gaumnitzas)</p> <p>18 d. 16 val. – susitikimas su modernaus ir ſiuolaikinio meno muziejaus „Tate“ (D. Britanija) vadovu žiniasklaidos ir auditorijos formavimo reikalams M. Sandus. Svečias skaitoja paskaitą „Kaip praplėsti lankytųjų ratą galerijos erdvėje ir už jos ribų“</p>
<p>PANEVĖŽYS</p> <p>J. Miltinio dramos teatras</p> <p>11, 12 d. 17 val. – PREMJERA! H. Grekovo „HANANA“. Rež. – R. Atkočiūnas (2-jų veiksmų spektaklis)</p> <p>13 d. 18 val. – „2 VYRAI IR 1 TIESA“. Rež. – A. Grigūnas („Domino“ teatras)</p> <p>16 d. 18 val. – P. Shaferio „MEILĖS ELIKSYRAS“. Rež. – A. Lebelėnės</p>	<p>17 d. 19 val. – „Skulptorius, matematikas ir lūpinė armonikėlė – ar tai įmanoma? Taip, jei tai – ritmenblizus!“ Dalyvauja L. Pivorūnas, A. Bukartas ir draugai</p> <p>Vilniaus B. Dvariono dešimtmetė muzikos mokykla</p> <p>T. Kosciuškos g. 13</p>	<p>KAUNAS</p> <p>Maironio lietuvių literatūros muziejus</p> <p>16 d. 18 val. – „Just. Marcinkevičiui atminti – Ménico be Poeto“. Dalyvauja rašytoja A. Ruseckaitė, aktorių I. Paliulytė ir P. Venslovas, kompozitorius G. Kuprevičius</p>
<p>Koncertai</p> <p>Lietuvos nacionalinė filharmonija</p> <p>11 d. 13 val. <i>Skuodo kultūros centre</i>, 11 d.</p> <p>16 val. <i>Salantuose</i>, – Valstybinis Vilniaus kvartetas, J. Gedminaitė (sopranas). Programoje J. Naujalio, W.A. Mozart, M. Ravelio kūriniai</p>	<p>17 d. 19 val. – koncertas „Dainuoju Lietuvai“. Dalyvauja A. Janutės (tenoras), J. Sakalauskas (baritonas) bei pianistė B. Asevičiūtė</p> <p>Užutrakio dvaras</p> <p>11 d. 19 val. – koncertas „Dainuoju Lietuvai“. Dalyvauja A. Janutės (tenoras), J. Sakalauskas (baritonas) bei pianistė B. Asevičiūtė</p> <p>KAUNAS</p> <p>Kauno filharmonija</p> <p>E. Griego ir M.K. Čiurlionio muzikos festivalis</p>	<p>Menininkų namai</p> <p>13 d. 17 val. – projektas „Geras džiazas – geriemis žmonėms“. „Mockūnas – Anderskov Quartet“</p>

Bibliografinės žinios

MENAS

Deginantis gyvenimo artumas : [grafikė] Elvyra Kairiukštė, 1950-2006 / [sudarė Ksenija Jaroshevaitė, Kristina Kleponytė, Regina Norvaišienė, Ramutė Rachlevičiūtė]. – Vilnius : Tyto alba, 2010 (Kaunas : Kopa). – 290, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Santr. angl. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9986-16-796-9

Raimundas Slizys : [tapytojas] / sudarė Ramutė Rachlevičiūtė. – Vilnius : Tyto alba, 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 391, [1] p. : iliustr., faks. – Santr. angl. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9986-16-797-6 (jr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Aklavietė : [romanas] / Sandra Brown ; iš anglų kalbos vertė Dalia Judita Vabalienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 203, [1] p. – Tiražas 4500 egz. – ISBN 978-9955-38-854-8 (jr.) : [16 Lt 95 ct]

Atkelkit virtus : [poesija] / Juta Čeičytė ; [ilustracijos J. Čeičytės piešiniai]. – Vilnius : Atkula, 2010 ([Vilnius] : Biznio mašinų komp. sp.). – 72 p. : iliustr. – Tiražas [150] egz. – ISBN 978-9955-505-86-0

Gyvenimo tarpsniai : [eileraščiai] / Ipolitas Skridla. – Vilnius : [I. Skridla], 2010. – 77, [4] p. : iliustr. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-609-408-088-3

Karo meto dienoraštis / G. Petkevičaitė-Bitė ; [sudarytoja Jerutė Vaičekauskienė]. – Panevėžys : E. Vaičekausko knygyno leidykla, 2008-2011. – 3 t. – ISBN 978-9955-758-12-9 (jr.)

T. 2. – 2011 (Kaunas : Arx Baltica). – 527, [1] p. : iliustr., faks. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-758-20-4

Laiko pameistrys = Часадник часу = Czelański czasu : [kniga Česlovo Milošo 100-osiomsimetiems / projekto autorė ir koordinatorė Birutė Jonuškaitė ; meninių fotografių autorius Algimantas Aleksandravičius]. – Vilnius : Homo liber : Lietuvos rašytojų sajungos fondas, 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 410, [2] p. : iliustr., faks., portr. – Gretut. tekstas liet., lenk. – Tiražas [800] egz. – ISBN 978-609-446-004-3 (jr.)

Laiškai iš Zanzibaro 1891 m. = Listy z podróży do Zanzibaru 1891 r. : [grafo Jono Tiškevičiaus (1867-1903) laiškai iš kelionės į Afriką] / Trakų istorijos muziejus ; [sudarė Virgilijus Poviliūnas, Irena Senulienė ; vertė į lietuvių k. UAB „Mokslo namai“]. – [Trakai : Trakų istorijos muziejus], 2010 ([Vilnius] : Mardos sp.). – 118, [1] p. : iliustr., faks., žml. – (Muziejus rinkiniai / Trakų istorijos muziejus). – Gretut. tekstas liet., lenk. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-8056-00-6 (jr.)

Liepų medaus

„Potiche. Žmonos maištas“

Savaitės filmai

Biutiful ****

Tai filmas apie mylanti tėvą, kenčiantį meiluži, užsidariusių savyje vyra ir sūnų, nelegalų verslininką, vienį vyriškį, gyvenantį ne pačioje gražiausioje Barselonos dalyje ir korumpuotoje visuomenėje. Už Uksbalio, skausmingai suvokiančio savo laisvo kritimo būseną, vaidmenį Javieras Bardegas pernai buvo apdovanootas Kanų kino festivalio prizu geriausiam aktoriui, o Alejandro Gonzálezo Iñárritu („Babelis“) filmas nominuotas „Auksiniams gaubliui“ ir „Oskarui“. Personažo vidinę dramą paryškina ir konfliktais su geriausiu vaikystės draugu, kuris tapo policininku. Uksbalis suvokia, kad turi ginti tai, kas jam yra brangiausia... Taip pat vaidina Blanca Portillo, Ruben Ochandiano, Martina Garcia (Ispanija, Meksika, 2010). (Vilnius)

Kai sutiki aukštą tamsiaplaukį ****

Kad ir kokius personažus rodytų Woody Allenas, jis niekad nenorii jū teisti. Allenas gali suprasti ir pateisinti pačius keisčiausius poelgius ar kvailystes, nes būdamas tikras išminčius žino, kad tokia yra žmogaus pri-gimtis. Gal todėl kiekvienas Alleno filmas atrodo taip, tarsi jis būtu apie tave ar šiaip mielą ir artimą žmogų. Net jei šie tokie originalai ar siaubūnai kaip keturiadesimt šešto Anglijos kurto Alleno filmo herojus Alfis, kuris vieną naktį atsibunda ir puola į paniką suvokęs, kad jam liko gyventi labai nedaug. Alfis nusprenzidžia elgtis taip, kaip visi jo amžiaus vyriškiai: iš esmės pakiesti gyvenimui, t.y. rasti jauną, gražią moterį. Filme pamatysime ne tik Alfio dramą, juolab kad jis turi žmoną, su kuria pragyveno keturiadesimt metų, sudėtingą šeimos dramą išgyvenančią dukterį... Vaidina Anthony Hopkinsas, Naomi Watts, Laura Linney, Antonio Banderas, Joshas Brolinas, Freida Pinto (JAV, Ispanija, 2010). (Vilnius)

Kazino Džekas **

Filmo herojus Džekas už didžiulius honorarus parūpindavo klientams politinę itaką, naudingus įstatymus, mokesčių lengvatas, o jų konkurentams – žalingus įstatymų papildymus. Jis mokėjo pasinaudoti politikų rinkimų kampanijomis ir pateikti jiems savo klientų argumentus bei jų dovanas. Džekas dirbo iškart keliuose pusēms, o nešvariems pinigams plauti naudojo labdaros ir religines organizacijas. Tiems, kurie dar turi iliuzijų, susijusių su politika ir politikais, pamokantis George'o Hickenlooperio filmas gali padaryti didelių išpūdį. Likusiems – pagrindinių vaidmenų sukūrės Kevinas Spacey. Taip pat vaidina Rachelle Lefevre, Kelly Preston, Barry Pepper (Kanada, 2010). (Vilnius)

Mechanikas **

Jei dar nenusibodo kino odės tobuliems samdomiems žudikams, už kurių pilkos išvaizdos slypi jautri vyriška siela, tai Simono Westo pasakojimas apie vieną tokį, kuris perteikia savo amato gudrybes jaunesniams ir gabesniams, patiks. Pagrindinius vaidmenis sukurė Jasonas Stathamas, Benas Fosteris ir Donaldas Sutherlandas (JAV, 2011). (Vilnius, Marijampolė)

Tikras išbandymas ****

Naujas brolį Joelio ir Ethano Coenų filmas atidare šūmetį Berlynų kino festivali ir turi šansų tapti pelningiausiu visų laikų vesternu. Sukurtas pagal vieno didžiujų amerikiečių literatūros keistuolių Charleso Portiso romaną, filmas nėra tik 1969 m. vesterno su Johnu Wayne'u perdirbiny. Broliai sakosi labiau likę ištikimi romanui. Jie pasakoja istoriją apie keturiolikmetę mergaitę (Hailee Steinfeld) iš laukinių Vakarų, kuri pasamdo šerifą Rusterį Koburną (Jeff Bridges), kad šis surastų jos tévo žudiką. Pasirinkimas gana keistas, nes Rusteris – degradavęs alkoholikas, jo galimybėmis nebetiki niekas, išskyrus filmo herojė. Kartu su mergaite bei šerifu žudiko ieškoti vyksta ir Teksono reindžeris Labefas (Matt Damon). Nors Coenai istoriją papildo savo megstamais ironija ir juodu humoru, šis filmas – tikras vesternas. Arkliai, banditai, šerifas, auksas, revolveris, nuostabūs peizažai, kvapą gniaužiančios dvikovos įrodo, kad tai – bene gryniausias (žanro pozūriu) Coenų filmas, tarsi broliai iš tikrujų būtų užaugę rančoje (JAV, 2010). (Vilnius)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitė | **Muzika** – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Sigita Ivaškaitė

Publicistikā – Laima Kreivytė | **Stilius** – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

- 11–17 d. – Pasaulinė invazija: mūsis dėl Los Andželo (JAV) – 11, 13.40, 16.30, 19.15, 22 val.
 11–15, 17 d. – Meilė kaip seiė 3 (Rusija) – 11, 13.15, 15.45, 18.15, 20.45; 17 d. – 11, 13.15, 15.45, 18.15
 11–17 d. – Potiche. Žmonos maištas (Prancūzija) – 11.15, 13.30, 16, 18.30, 21 val.
 14–17 d. – Likimo ekspertai (JAV) – 20.45
 11–13 d. – Rango (JAV) – 12.20, 14.50
 16 d. – Savaitė be žmonų (JAV) – 19 val.
 11 d. – „Happyedless“ 3D vaizdo ir tikro garso koncertas – 19, 21 val.
 17 d. – „Kino pavasaris“ (visas repertuaras www.kinopavasaris.lt)
 Tikras išbandymas (JAV) – 12.10, 15.15, 17.45, 20.10
 11–13 d. – Didžiosios motušės namai: obuolyse nuo obels... (JAV) – 15.30, 18.40, 21.15; 14–17 d. – 12.40, 15.30, 18.40, 21.20
 Kazino Džekas (JAV) – 15.45, 18.50, 21.30
 11, 17 d. – Ilgo plauko istorija (JAV) – 11.45, 14 val.; 12–16 d. – 11.45, 14, 16.30
 12 d. – Guliverio kelionės (JAV) – 11.30; 13 d. – 13 val.
 11–17 d. – Sanctum (3D, Australija, JAV) – 14.30, 20.30; Piktas vairuotojas (3D, JAV) – 11.30, 17.30; 12–16 d. – Juodojų gulbė (JAV) – 18.45, 21.15; 11–13 d. – Be išpareigojimų (JAV) – 20.45; 14–17 d. – 14.50; 11–13 d. – Kovotojas (JAV) – 18.10; 14–17 d. – 12.20
 11–17 d. – Vykrutasai (Rusija) – 14, 16.10, 21.40; Karaliaus kalba (Australija, D. Britanija) – 13.15, 18.45; Biutiful (Ispanija, Meksika) – 15.45, 21.15
 Forum Cinemas Akropolis
 11–17 d. – Pasaulinė invazija: mūsis dėl Los Andželo (JAV) – 10.15, 13, 15.45, 18.30, 21.15; Meilė kaip seiė 3 (Rusija) – 11.30, 14, 16.45, 19.15, 21.40
 11–13 d. – Rango (JAV) – 12, 14.30
 16 d. – Savaitė be žmonų (JAV) – 19 val.
 17–20 d. – „Kino pavasaris“
 11–13 d. – Vykrutasai (Rusija) – 11, 13.15, 15.30, 18, 21 val.; 14, 15, 17 d. – 13.15, 15.30, 18, 21 val.; 16 d. – 13.15, 15.30
 Didžiosios motušės namai: obuolyse nuo obels... (JAV) – 12.15, 15, 17.45, 20.15
 Guliverio kelionės (JAV) – 11.15, 13.30, 16 val.
 11–13 d. – Ilgo plauko istorija (JAV) – 11.45, 14.15, 16.30
 11–14, 16, 17 d. – Ilgo plauko istorija (3D, JAV) – 10.45
 11–13 d. – Rango (JAV) – 12, 14.30
 16 d. – Savaitė be žmonų (JAV) – 19 val.
 17–20 d. – „Kino pavasaris“
 11–13 d. – Vykrutasai (Rusija) – 11, 13.15, 15.30, 18, 21 val.; 14, 15, 17 d. – 13.15, 15.30
 Didžiosios motušės namai: obuolyse nuo obels... (JAV) – 12.15, 15, 17.45, 20.15
 11–17 d. – Sanctum (3D, Australija, JAV) – 14.30, 20.30; Piktas vairuotojas (JAV) – 11.30, 17 d. – 13, 15.30, 18, 20.30; 16 d. – 15.30
 11–17 d. – Sanctum (3D, Australija, JAV) – 16, 19, 22 val.; Piktas vairuotojas (JAV) – 14, 17.30, 21 val.; Ilgo plauko istorija (3D, JAV) – 10.15, 13.15; Guliverio kelionės (JAV) – 11 val.
 KAUNAS
 Forum Cinemas
 11, 12 d. – Pasaulinė invazija: mūsis dėl Los Andželo (JAV) – 12.15, 15.15, 18.30, 21.30, 23.59; 13–17 d. – 12.15, 15.15, 18.30, 21.30
 11, 12 d. – Meilė kaip seiė 3 (Rusija) – 11.30, 13.45, 16.15, 18.45, 21.15, 23.30; 13–17 d. – 13.45, 16.15, 18.45, 21.15
 11–14, 16, 17 d. – Ilgo plauko istorija (3D, JAV) – 10.45
 11–14, 16, 17 d. – Sanctum (3D, Australija, JAV) – 13.45, 17.15, 17.40, 20.30; 15 d. – 20.30
 11–17 d. – Be išpareigojimų (JAV) – 17, 19.30
 11–13 d. – Juodosios raganos metai (JAV) – 21.50; 14–17 d. – 14.30, 21.50
 11–17 d. – Iš kur tu žinai? (JAV) – 18.45, 21.30
 Piktas vairuotojas (JAV) – 18.15, 20.45
 „Skalvijos“ kino centras
 Motery filmų festivalis „Šeršeliafam“
 11 d. – Belvilis-Tokijas (Prancūzija) – 15 val.
 11 d. – Premjera! Paskui saulė ir ožkas (dok. f., rež. G. Žickytė) – 17 val.
 11 d. – Premjera! Nadiežda (dok. f., rež. D. Rust) – 17 val.
 11 d. – Vyšnių žydėjimas – Hanami (Vokietija) – 18.30
 11 d. – Žigola (Prancūzija) – 21 val.
 12 d. – Paslaptingas žodžių gyvenimas (Ispanija) – 15, 19 val.
 12 d. – 53 žiemos dienos (Ispanija) – 17 val.
 12 d. – Tėve mūsų, kuris esi medyje (Prancūzija) – 17.15, 22 val.; 15 d. – 22 val.

- cūzija, Australija, Vokietija, Italija) – 21 val.
 13 d. – Liūdesio piens (Ispanija, Peru) – 15 val.

- 13 d. – Dalykai, kurių tau niekad nesakiau (Ispanija) – 17 val.

- 13 d. – Šeima (Danija) – 19 val.

- 13 d. – Pasimatynas (Prancūzija) – 21 val.

- 12 d. – animacijos programa „Šeršiuikai“ – 13 val.; 13 d. – 13 val.

- 14 d. – Triušio urvas (JAV) – 19.30; 15 d. – 21 val.; 16 d. – 19.10; 17 d. – 17 val.

- 14 d. – Geresniame pasaulyje (Danija, Švedija) – 14.30 (seansas senjoram); 14 d. – 21.10; 16 d. – 17 val.; 17 d. – 20.40

- 16 d. – 8 pasimatymai (Ispanija) – 21 val.; 17 d. – 18.50

- 14 d. – „Nepatogaus kino“ diskusijų klubas. Broliūnės (dok. f., Kamerūnas, D. Britanija) – 17 val.

- 15 d. – Frankofonijos dienų seansas. Namai (Prancūzija) – 19.10

- Ozo kino salė

- 11 d. – Paskutinis (rež. A. Maceina) – 14 val.

- Rimtauto Šilinio filmai

- 11 d. – Lietuvos Respublikos premjerai – 16 val.

- 11 d. – Lietuva II Pasauliniame kare (2006 m., 53 min.) – 18 val.

- 12 d. – Atsisveikinimas (rež. T. Donela) – 14 val.

- 12 d. – Anarchija Žirmūnuose (rež. S. Drunga) – 16 val.

- 12 d. – Aš aptarnauvau Anglijos karalių (Čekija) – 18 val.

- 14, 15 d. – Juozas Miltinis. Nežinomas interviu (rež. R. Banionis) – 14 val.; Bandymas išsiaiškinti (rež. A. Grikevičius)

- 14, 15 d. – Žvėris, išeinantis iš jūros (rež. V. Žalakevičius) – 16 val.

- 14, 15 d. – Duburus (rež. G. Lukšas) – 18 val.

- 16, 17 d. – Giedrė (rež. D. Vaišnoras) – 14 val.

- 16, 17 d. – Myliu kulkų tavo širdyje (rež. D. Vaišnoras) – 16 val.

- 16, 17 d. – Mergina, kuri žaidė su ugnimi (Švedija, Danija, Vokietija) – 18 val.

- KLAIPĖDA

- Forum Cinemas

- 11–17 d. – Pasaulinė invazija: mūsis dėl Los Andželo (JAV) – 12, 15.15, 18.30, 21.30

- Meilė kaip seiė 3 (Rusija) – 10.45, 13.30,

- 15.45, 18.15, 20.45; Karaliaus kalba (Australija, D. Britanija) – 11.15, 16.15, 21.15; Juodojų gulbė (JAV) – 13.45, 18.45

- 11–13 d. – Rango (JAV) – 10.30, 13 val.

- 16 d. – Savaitė be žmonų (JAV) – 19 val.

- 11–13 d. – Didžiosios motušės namai: obuolyse nuo obels... (JAV) – 15.30, 18, 20.30; 14, 15, 17 d. – 13, 15.30, 18,